

טיוטת חוק הסדרת העיסוק בעבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר,
התשפ"ב – 2022 – הסמכת ועדת השרים לענייני חקיקה

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם :

- א. לאשר עקרונית את טיוטת חוק הסדרת העיסוק בעבודות מערכות קירור או מיזוג אוויר, התשפ"ב-2022 (להלן – טיוטת החוק), המצ"ב.
- ב. להסמיך את ועדת השרים לענייני חקיקה לאשר על דעת הממשלה את נוסחה הסופי של הצעת החוק שתוגש לכנסת.
- ג. בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת, לבקש מוועדת הכנסת לקצר את תקופת ההנחה ולהקדים את הדיון בהצעת החוק.

דברי הסבר

רקע כללי

ביום 16 בספטמבר 1987 חתמה מדינת ישראל על **פרוטוקול מונטריאול בנוגע לחומרים הפוגעים בשכבת האוזון**. מטרת הפרוטוקול היא לקבוע לוח זמנים להפסקה ולהפחתה בשימוש בקררים (גזים) מסוג CFC's -והלונים וכימיקלים אחרים הפוגעים באוזון. בחודש אוקטובר 2016 במפגש בין הצדדים בעיר קיגאלי, אומץ תיקון לפרוטוקול מונטריאול. התיקון נועד לצמצם ייצור קררים (גזים) מסוג HFCs שהם גזי חממה המשמשים במערכות קירור ומיזוג אוויר. במקום קררים אלו נדרשות המדינות המפותחות להשתמש במערכות המיזוג והקירור בקררים המשתייכים למשפחות ה- HFO, HC ו- CO₂. כניסת התיקון לתוקף ביום 1.1.2019 חייבה את המדינות המפותחות, לרבות ישראל, להתחיל לצמצם את השימוש ב- HFCs לפי קריטריונים שנקבעו בפרוטוקול.

הסדרת עיסוק מורשה קירור ומיזוג אוויר:

עם היתרונות של הוצאת גזי החממה הישנים משימוש, הפסקת ייצורם וחיוב המדינות המפותחות בשימוש בקררים חדשים, עולים גם סיכונים חדשים, שכן הקררים החדשים כוללים גזים דליקים, נפיצים ורעילים. לאור זאת, עליית המסוכנות במעבר למזגנים המבוססים על קררי HFO ו- HC מחייבת אסדרה ורישוי של מערך העוסקים בתחום באופן שיבטיח שתהליכי ההתקנה והתחזוקה יבוצעו על ידי אנשי שירות מקצועיים שקיבלו הכשרה והסמכה מתאימה הן לעיסוק בקררים החדשים והן להתקנת המוצרים. מטרת הצעת חוק זאת היא לאסדר את העיסוק במקצועות הקירור ומיזוג האוויר ולקבוע את התנאים לקבלת הרישיון, זאת על מנת להבטיח את בטיחות הציבור, בטיחות העוסקים במקצוע ואת איכות הסביבה. בהקשר זה יודגש כי אסדרת העיסוק היא תנאי לעמידה באתגרי הבטיחות שמציבים הגזים הידידותיים לסביבה ותנאי לתיקון התקן הישראלי הקיים למזגנים כאמור. במסגרת דו"ח הריה שבוצע לצורך אסדרת העיסוק בחקיקה נמצא כי ישנם כ- 20,000 תקלות של דליפת גזים בשנה הראשונה להתקנה של מזגן חדש. נתון זה נותן משנה תוקף לצורך באסדרת העיסוק בחקיקה, שכן בהעדר הכשרה ומיומנות מתאימה הנדרשת להתקנה ותחזוקה של מערכות המשתמשות בגזים מסוכנים, קיים חשש לסיכון בטיחותי. (העתק מהדו"ח נמצא לעיון השרים במזכירות הממשלה).

התייחסות לצורך בקיצור תקופת ההנחה הקבועה בסעיף 81(ב) לתקנון הכנסת

ישנה במקרה זה דחיפות מיוחדת להנחת הצעת החוק על שולחן הכנסת לקריאה ראשונה, לאור העובדה שבחודש יולי האחרון נכנסו לתוקף תקנות החומרים המסוכנים (יישום פרוטוקול מונטריאול בעניין חומרים הפוגעים בשכבת האוזון) (תיקון), התשפ"א – 2020. תקנות אלו, שבאחריות השרה להגנת הסביבה, מגבילות את השימוש בגזי קירור (קררים) הפוגעים בסביבה ותורמים להתחממות הגלובלית (גזים מסוג HFC), וזאת בהתאם לתיקון קיגאלי לפרוטוקול מונטריאול כאמור.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה
כמפורט בריה שצורפה לטיוטת הצעת החוק.

תקציב

אין להצעה השלכה על תקציב המדינה.

השפעה על מצבת כח האדם

תוספת של 4 תקנים. מקורות מאזנים לפעולה זו הינם מתוך תקציב של זרוע עבודה.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שרת הגנת הסביבה – מאשרת.

השר לביטחון פנים – מאשר.

שרת האנרגיה – מאשרת.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

נידון בוועדת שרים לענייני חקיקה ביום 6.3.2022 וביום 10.4.2022.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

רצ"ב חוות דעת בנפרד של היועצת המשפטית של זרוע עבודה לפיה אין מניעה משפטית להצעה.

סיווגים

חקיקה ממשלתית.

חברה וכלכלה.

מגישה: שרת הכלכלה והתעשייה

י"ג באב התשפ"ב
10 באוגוסט 2022

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה

נושא הצעת החלטה: הצעת החלטה בדבר טיטות חוק הסדרת העיסוק בעבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר, התשפ"ב - 2022

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים:

החלטת הממשלה המוצעת מבקשת לפעול לפי סעיף 41 לתקנון הממשלה, לאשר על דעת הממשלה את טיטות החוק הסדרת העיסוק בעבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר, התשפ"ב-2022 ולהסמיך את ועדת השרים לדון ולאשר את הצעת ההחלטה. עוד מבקשת הצעת החוק בהתאם לסעיף 81(ג) לתקנון הכנסת ולבקש את קיצור תקופת ההנחה של טיטות החוק.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בחינת ההצעה בהיבטים של דיני בחירות:

חיוניות:

בענין הצעת ההחלטה שבפנינו, קידום הצעת החוק הוא חיוני ויש מקום לאפשר לממשלה את קבלת ההחלטה על קידום טיטות החוק לקריאה ראשונה. זאת, משום שישנה במקרה זה דחיפות מיוחדות וכורח בקבלת החלטה זו דווקא כעת, לאור העובדה שבחודש יולי האחרון נכנסו לתוקף תקנות החומרים המסוכנים (יישום פרוטוקול מונטריאול בעניין חומרים הפוגעים בשכבת האוזון) (תיקון), התשפ"א – 2020 [להלן: "התקנות"]. התקנות, שבאחריות השרה להגנת הסביבה, מגבילות את השימוש בגזי קירור (קררים) הפוגעים בסביבה ותורמים להתחממות הגלובלית (גזים מסוג HFC), וזאת בהתאם לתיקון קיגאלי לפרוטוקול מונטריאול, עליו חתמה ישראל, אם כי הוא טרם אושרר על ידה. במקום קררים אלו נדרשות המדינות המפותחות להשתמש במערכות המיזוג והקירור בקררים שהשפעתם על ההתחממות הגלובלית הינה נמוכה – בדגש על קררים המשתייכים למשפחות ה-HFO, HC ו- CO_2 – קררים חלופיים. קררים אלה, אמנם מזיקים פחות לסביבה אך **הינם דליקים ובחלקם אף רעילים ונפיצים**. יצוין כי תחילת ההפחתה על פי התקנות כאמור צפויה לעמוד בשנים 2022-2023 על 10% ביחס לשימוש בשנים 2011-2013, אשר מהווים כ- 18% מהשימוש בשנת 2021. ההפחתה מתבצעת באמצעות חלוקת רישיונות יבוא עד לגובה המכסה השנתית, אשר מתבצעת על ידי מנהל תעשיות במשרד הכלכלה והתעשייה בהתאם לסמכותו על פי צו יבוא חופשי, התשע"ד - 2014.

בעת אישור התקנות על ידי ועדת הפנים והגנת הסביבה בנובמבר 2020, הנחת העבודה הייתה כי עד לכניסת התקנות לתוקף, ישראל תהיה ערוכה לשימוש בקררים חליפיים וידידותיים לסביבה, כפי שנעשה במדינות מובילות בעולם. הנחת עבודה זו הייתה פועל יוצא של הסכמה רחבה בין כל משרדי הממשלה הרלוונטיים וגורמי המקצוע במשק על הצורך באסדרה של העיסוק. בהתאם לאמור, נקבע מועד התחולה של התקנות ליולי 2022.

עוד יודגש כי אסדרת העיסוק היא תנאי לעמידה באתגרי הבטיחות שמציבים הגזים הידידותיים לסביבה ותנאי לאישור תיקון התקן הקיים למזגנים כאמור. במסגרת דו"ח אסדרת העיסוק נמצא כי כיום ישנם כ- 20,000 תקלות של דליפת גזים בשנה הראשונה להתקנה של מזגן חדש. נתון זה נותן משנה תוקף לצורך באסדרת העיסוק בחקיקה. בהעדר הכשרה ומיומנות מתאימה הנדרשת להתקנה ותחזוקה של מערכות המשתמשות בגזים מסוכנים, יגרום בהכרח לאסונות פוטנציאליים.

כמו כן, עד שהכנסת לא תאשר את הצעת החוק לאסדרת העיסוק, מוגבל היבוא לישראל של הגזים הנפוצים המשמשים כיום למערכות קירור ומיזוג אוויר, וזאת מבלי שניתן להשתמש בקררים החלופיים. המשמעות של כניסה לתוקף של משטר המכסות ללא הסדרת שימוש בתחליפים היא חשש לעלייה משמעותית ומיידית במחירי הקררים ובמחירי הטיפול והתחזוקה של מזגנים ביתיים ותעשייתיים, כתוצאה מהיווצרות מחסור משמעותי בגזים הזמינים לשימוש. מעבר לכך, הירידה המיידית מצריכת הקררים השנתית מבלי שהוכשר קודם לכן מוצר חלופי צפויה ליצור מחסור בשוק. מחסור זה עלול להקשות על האזרחים לקבל שירותי תיקון למזגנים הביתיים ואף לעודד זליגה של מערכות קירור עם קררים דליקים. כל זאת, בשיא הקיץ הישראלי ובשיא הביקוש לטיפול במזגנים.

בשים לב כי נודע שביום שני ה- 15/8/2022 תתכנס מליאת הכנסת כאשר ייתכן ויהיה מועד התכנסות נוסף בהמשך פגרת הבחירות, נכון כי הממשלה תעשה כל שביכולתה לקידום הצעת החוק.

עבודה מקצועית:

בהקשר הזה נציין כי טיוטת החוק הינה תוצר של עבודת מטה מקצועית מקובלת שהחלה לפני כשלוש שנים. כך, בשנת 2018, כדי לאפשר את כניסת המערכות המשתמשות בקררים מסוכנים, החלה זרוע העבודה שבמשרד הכלכלה והתעשייה בקידום אסדרת המקצוע בחקיקה תחת משטר רישוי, באופן שיבטיח כי תהליכי ההתקנה והתחזוקה של המערכות יבוצעו על ידי אנשי שירות מקצועיים ומיומנים שקיבלו הכשרה והסמכה מתאימה הן לעיסוק בקררים החדשים והן להתקנת המערכות עצמן. יודגש כי אסדרת העיסוק נעשתה בהתאם למתודולוגיה של האגף וכללה עבודה מחקרית מקיפה שפורסמה לציבור. בין היתר, במסגרת זו קיים האגף הבכיר לאסדרת עיסוקים שבזרוע העבודה שולחנות עגולים רבים שכללו את כלל הגורמים המקצועיים הרלוונטיים ממשרדי הממשלה ומהמגזר העסקי. התבצע הליך של ניתוח מאפייני הענף בישראל והערכת הפוטנציאל וההסתברות לנזק כתוצאה מהשימוש העתידי בקררים המסוכנים. כמו כן, במסגרת היערכות המשק לקראת אסדרת העיסוק המתהווה גיבשה זרוע העבודה קורסי ההכשרה המותאמים למתווה אסדרת העיסוק המתגבש. כיום ישנם מעל 2,000 בוגרים בעלי הכשרה מותאמת לשימוש בגזים החדשים. תזכיר החוק לאסדרת העיסוק פורסם פעמיים להערות הציבור (בנובמבר 2019 ובאוקטובר 2021) ועודכן בהתאם להערות אלו.

כמו כן, טיוטת החוק הונחה על שולחנה של ועדת השרים לענייני חקיקה ונדונה פעמיים – ביום 6.3.2022 וכן ביום 10.4.2022 – אך על אף ההסכמה הרחבה בין כלל הגורמים הממשלתיים הרלוונטיים בנחיצות האסדרה ועל אף שכאמור תזכיר החוק פורסם פעמיים להערות ציבור, בישורת האחרונה התגלעו חילוקי דעות בנוגע לקביעתן של עבירות פליליות בגין הפרת הוראות הצעת החוק. בדיונים אשר נערכו בוועדת השרים לענייני חקיקה נתבקשה זרוע העבודה כי חלף

קביעת עבירות פליליות ייקבעו עיצומים כספיים כסנקציות בגין הפרת הוראות החוק. בהתאם, הנוסח שמובא לממשלה אינו כולל עוד עבירות פליליות.

כבילת הממשלה הנכנסת:

כמוסבר עבודת סביב הצעת החוק היא פרי של מאמצים הנעשים על ידי משרדי הממשלה רלוואנטיים לקיים מחויבויות בינלאומיות והחלה בממשלות קודמות. עוד נוסיף כי במכתבה של המשנה ליועמ"שית מיום 7 ביולי 2022, הובהר שככלל קידום חקיקה, בשונה מפעולה מינהלית רגילה, דבר חקיקה שעשוי ממילא להגיע לדיון ואישור הכנסת, מעורר, מטבע הדברים, פחות בעייתיות בהיבטים של בחירום.

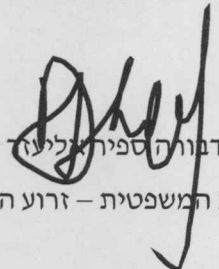
עמדות יועמ"שים של השרים הנוגעים לעניין:

עמדת יועמ"שית משרד להגנת הסביבה: אין מניעה משפטית.

עמדת יועמ"ש משרד לבטחון פנים: אין מניעה משפטית.

עמדת יועמ"שית משרד האנרגיה: אין מניעה משפטית.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה או מי שהוסמך מטעמו: אין מניעה.

דבורה ספיר-אליעזר

היועצת המשפטית – זרוע העבודה

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הסדרת העיסוק בעבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר, התשפ"ב - 2022

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

ביום 16 בספטמבר 1987 חתמה מדינת ישראל על פרוטוקול מונטריאול בנוגע לחומרים הפוגעים בשכבת האוזון. מטרת הפרוטוקול היא לקבוע לוח זמנים להפסקה ולהפחתה בשימוש בקררים (גזים) מסוג CFC's -והלונים וכימיקלים אחרים הפוגעים באוזון. הפרוטוקול, שנכנס לתוקף ב-1989, חייב את הצדדים במדינות המפותחות, ביניהן, ישראל, להפחית את הייצור והצריכה של הלונים/ פראונים (CFC's). בחודש אוקטובר 2016 במפגש בין הצדדים בעיר קיגאלי, אומץ תיקון לפרוטוקול מונטריאול. התיקון נועד לצמצם ייצור קררים (גזים) מסוג HFCs שהם גזי חממה המשמשים במערכות קירור ומיזוג אוויר. במקום קררים אלו נדרשות המדינות המפותחות להשתמש במערכות המיזוג והקירור בקררים המשתייכים למשפחות ה-HC, HFO ו-CO₂ (להלן: "הקררים החדשים"). כניסת התיקון לתוקף ביום 1.1.2019 מחייבת את המדינות המפותחות, לרבות ישראל, להתחיל לצמצם את השימוש ב-HFCs-לפי קריטריונים שנקבעו בפרוטוקול. עם היתרונות של הוצאת גזי החממה הישנים משימוש, הפסקת ייצורם וחיוב המדינות המפותחות בשימוש בקררים חדשים, עולים גם סיכונים חדשים, שכן הקררים החדשים כוללים גזים דליקים, נפיצים ורעילים. לאור זאת, עליית המסוכנות במעבר למזגנים המבוססים על קררי HFO ו-HC מחייבת אסדרה ורישוי של מערך העוסקים בתחום באופן שיבטיח שתהליכי ההתקנה והתחזוקה יבוצעו על ידי אנשי שירות מקצועיים שקיבלו הכשרה והסמכה מתאימה הן לעיסוק בקררים החדשים והן להתקנת המוצרים. מטרת הצעת חוק זאת היא לאסדר את העיסוק במקצועות הקירור ומיזוג האוויר על מנת להבטיח את בטיחות הציבור, בטיחות העוסקים במקצוע ואת איכות הסביבה.

ג. השפעת החוק המוצע על קבוצות אוכלוסייה מסוימות

כמפורט בהצעת החוק.

ד. השפעת טיוטת החוק המוצע על התקציב ועל התקן המנהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים ורשויות אחרות.

אין.

ה. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

אין

ו. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

אין.

ז. השפעת החוק המוצע התקן המינהלי

תוספת של 4 תקנים (מקורות מאזנים לפעולה זו הינם מתקציב זרוע עבודה)

ח. דו"ח הערכת השפעת הרגולציה (RIA) – מצ"ב דוח RIA

ט. הערות המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (ציבורי-חוקתי) לטיוטת החוק

סומכת ידה על טיוטת החוק.

י. הערות הממונה על התקציבים במשרד האוצר לטיוטת החוק

אין התנגדות להצעת החוק.

יא. להלן נוסח טיוטת החוק המוצע ודברי הסבר

הצעת חוק מטעם משרד הכלכלה והתעשייה:

הצעת חוק הסדרת העיסוק בעבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר, התשפ"ב - 2022

פרק א': מטרה והגדרות

מטרה 1. מטרתו של חוק זה להסדיר את העיסוק בעבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר, כדי להבטיח רמה מקצועית הולמת של העוסקים בכך, לשם הגנה על בטיחותם ועל בטיחות הציבור והגנה על הסביבה.

הגדרות 2. בחוק זה-

"אגף בכיר לאסדרת עיסוקים" – אגף בכיר לאסדרת עיסוקים במשרד;

"אגף להכשרה מקצועית" – אגף להכשרה מקצועית ולפיתוח כוח אדם במשרד;

"בעל רישיון" – בעל רישיון לבצע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר;

"חוק העונשין" - חוק העונשין, התשל"ז-1977¹;

"המועצה" - המועצה המייעצת שמונתה לפי סעיף 18;

"מערכת קירור או מיזוג אוויר", "מערכת" - מערכת, מיתקן או מוצר, שייעודם הרחקת חום אל מחוץ לחומר או לחלל נתון, באמצעות קרר;

"מפקח" - עובד המשרד שהשר הסמיכו לפי סעיף 28(א);

"המפקח הבכיר" - מפקח שהשר הסמיכו למפקח בכיר לפי סעיף 28(ד);

"המשרד" - משרד הכלכלה והתעשייה;

"עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר" - ביצוע פעולה במערכת קירור או מיזוג אוויר שהיא מסוג הפעולות כמפורט להלן, שקבע השר בתקנות לפי סעיף 58(1):

(1) התקנה;

(2) תחזוקה;

(3) בדיקה;

(4) שינוי;

(5) תיקון;

(6) פירוק;

"קרר" - גז או נוזל המאפשר הרחקת חום;

"רישיון" - כל אחד מסוגי רישיונות אלה:

(1) רישיון דרגה 1;

(2) רישיון דרגה 2;

(3) רישיון דרגה 3;

"רישיון דרגה 1" - רישיון לביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר שהספקה עד 18 קילו-ואט;

"רישיון דרגה 2" - רישיון לביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר שהספקה עד 70 קילו-ואט;

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

"רישיון דרגה 3" - רישיון לביצוע עבודה בכל מערכת קירור או מיזוג אוויר;

"הרשם" –מי שמונה לפי סעיף 17;

"השר" – שר הכלכלה והתעשייה.

פרק ב': רישוי

חובת רישוי

3. (א) לא יבצע אדם עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר אלא אם כן בידו רישיון מהסוג המתאים לביצוע עבודה באותה מערכת, ובהתאם לתנאי רישיונו ולהוראות לפי חוק זה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), השר לאחר התייעצות עם המועצה, רשאי לקבוע, בצו, סוגים של מערכות קירור או מיזוג אוויר, שהמבצע עבודה בהן יהיה פטור מקבלת רישיון לפי אותו סעיף קטן, ובלבד ששוכנע השר שביצוע עבודות בסוגי המערכות כאמור אינו כרוך בסיכון לבטיחות הציבור ולבטיחותם של העוסקים בביצוע העבודות; קבע השר פטור כאמור, רשאי הוא לקבוע בצו כאמור חובות או תנאים שיחולו על מבצע עבודה בסוגי המערכות שלגביהן ניתן הפטור.

4. איסור פרסום כוזב
לא יפרסם עצמו אדם כבעל רישיון אם אין בידו רישיון ולא יפרסם עצמו אדם כבעל רישיון מסוג מסוים אם אין בידו רישיון מאותו סוג.

5. הגשת בקשה
המבקש לקבל או לחדש רישיון לפי הוראות חוק זה (בחוק זה- מבקש) יגיש לרשם בקשה לכך (בחוק זה- בקשה לרישיון); הרשם רשאי לדרוש ממבקש כל מידע או מסמך הדרושים לו לצורך החלטה בבקשה.

6. תנאים למתן רישיון
(א) הרשם ייתן רישיון למבקש שמתקיימים לגביו כל אלה:

(1) הוא בגיר;

(2) הוא אזרח ישראלי או תושב ישראל;

(3) הוא לא הורשע בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי, לדעת הרשם, להיות בעל רישיון;

(4) הוא עמד בדרישות הכשרה ובבחינות הנדרשות לצורך קבלת רישיון מהסוג המבוקש, בהתאם להוראות שקבע השר בתקנות לפי סעיף 58(3) או להוראות סעיף קטן (ב), לפי העניין.

(ב) הרשם רשאי להכיר בתעודה, בתואר או בהכשרה ממוסד לימודים במדינת חוץ כעמידה בדרישות הכשרה ובבחינות הנדרשות לצורך קבלת רישיון אם ראה שהיקף הלימודים ותוכנם תואמים את דרישות ההכשרה כאמור בסעיף קטן (א)(4); בהחלטה כאמור ישקול הרשם, בין השאר, את רמת הלימודים, את תכנית הלימודים, את היקף הלימודים ואת משך הלימודים במוסד לימודים במדינת חוץ, בהשוואה לרמת הלימודים, לתכנית הלימודים, להיקף הלימודים ולמשך הלימודים הנהוגים במוסדות לימוד מוכרים בישראל; הרשם רשאי להתנות הכרה כאמור בעמידה במבחן מקצועי.

7. תקופת תוקפו של רישיון וחידושו
תוקפו של רישיון יהיה לחמש שנים או עד 31 במרס של השנה החמישית מהשנה שבה ניתן הרישיון, לפי המוקדם (בסעיף זה- תקופת תוקף) וניתן לחדשו לתקופות תוקף נוספות בהתקיים התנאים לפי סעיף 6 למעט התנאי לפי סעיף קטן (א)(4) של אותו סעיף.

8. רישיון זמני למומחה זר
(א) על אף האמור בסעיפים 6 ו-7, הרשם רשאי לתת רישיון דרגה 3 זמני, למבקש ממדינת חוץ שמתקיימים לגביו התנאים המנויים להלן (בסעיף זה- מומחה זר), לתקופה שלא תעלה על שנה (בסעיף זה- רישיון זמני):

(1) הוא הוזמן לישראל לשם ביצוע עבודות במערכת קירור או מיזוג אוויר שהספקה מעל 70 קילו-ואט;

(2) הוא מוסמך לבצע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר במדינת חוץ וביצע במהלך שש השנים שקדמו להגשת הבקשה לרישיון זמני התקנה או תחזוקה של מערכות קירור או מיזוג אוויר דומות למערכות שלשם התקנתן או תחזוקתן הוזמן לישראל;

(3) הוא הוכר על ידי הרשם כבעל מוניטין וכמומחה בעל שם בתחומו.

(ב) הרשם רשאי לחדש רישיון זמני לשתי תקופות נוספות שלא יעלו על שנה כל אחת.

9. סירוב לחדש רישיון, ביטול רישיון, הגבלתו או התלייתו
(א) הרשם רשאי, לאחר התייעצות עם המועצה, לסרב לחדש רישיון, להתנות את חידוש הרישיון בהשתתפות בהשתלמות כאמור בסעיף 15, לבטל רישיון, להגבילו או להתלותו לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, בהתקיים אחד מאלה:

(1) הרישיון ניתן על יסוד מידע כוזב, שגוי, מטעה או חלקי;

(2) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן הרישיון לפי סעיפים 6 או 8, לפי העניין ;

(3) בעל הרישיון הפר תנאי מתנאי הרישיון ;

(4) בעל הרישיון הפר חובה או איסור שהוטלו עליו לפי חוק זה או שהוטלו עליו לפי חיקוק אחר בקשר עם פעילותו כבעל רישיון ;

(5) בעל הרישיון מסר לרשם, לעובד אחר של המשרד או למפקח שדרש ממנו מידע לשם מילוי תפקידו, מידע כוזב, מטעה, שגוי או חלקי בקשר לפעילותו כבעל רישיון ;

(6) בעל הרישיון גילה חוסר מקצועיות או רשלנות שעלולים לגרום לסיכון חיי אדם או לנזק לרכוש, במסגרת פעילותו כבעל רישיון.

(ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), הרשם רשאי לאחר התייעצות עם המועצה, להתלות רישיון, אם הוגש נגד בעל הרישיון כתב אישום בשל ביצוע עבירה כאמור בסעיף 6(א)(3), עד למתן פסק דין סופי בעניין, והכול אם ראה שחומרת העניין או טובת הציבור מחייבים זאת ולאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב.

(ג) סבר הרשם כי הפגם כאמור בסעיף קטן (א) ניתן לתיקון, רשאי הוא לאחר התייעצות עם המועצה, להורות כי עד לביצוע התיקון לא יבצע בעל הרישיון עבודות במערכת קירור או מיזוג אוויר שעליהן יורה ; חלפה התקופה שקבע הרשם והפגם לא תוקן להנחת דעתו, רשאי הוא, לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, לנקוט אמצעים כאמור בסעיף קטן (א).

(ד) בוטל רישיון לפי סעיף קטן (א), יורה הרשם, לאחר התייעצות עם המועצה ובהתאם לנסיבות המקרה, על פרק הזמן שרק לאחריו יהיה אותו אדם רשאי להגיש בקשה חדשה לרישיון, ורשאי הרשם להתנות מתן רישיון חדש לאותו אדם בתנאים נוספים על אלה המנויים בסעיפים 6, או 8, לפי העניין, לרבות דרישות הכשרה נוספות.

10. (א) הרשם ינהל מרשם של בעלי רישיונות שיכלול פרטים אלה :

מרשם בעלי
רישיונות

(1) פרטי בעל הרישיון, סוג הרישיון שבידו ותקופת תוקפו ;

(2) ביטול או התלייה של רישיון.

(ב) המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור בדרך של שאילתה שבה יצוינו פרטים מזהים של האדם שלגביו מתבקש המידע.

פרק ב': חובות והגבלות על בעל רישיון ומפעיל

11. איסור העברת רישיון
רישיון הוא אישי; בעל רישיון לא יעביר לאדם אחר את הרישיון שבידו ולא יתיר לאדם אחר לעשות שימוש ברישיונו.
12. חובת הצגת רישיון
בעל רישיון יציג את רישיונו למזמין עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר, לפי דרישתו.
13. חובת דיווח לרשם
הרשם רשאי לדרוש מבעל רישיון לדווח לו על פרטים בקשר לעיסוקו כבעל רישיון, כפי שהורה, ולמסור לו כל מידע או מסמכים הדרושים לו לשם מימוש מטרות חוק זה, לרבות כתנאי לחידוש או להארכה של רישיון, ובעל הרישיון ימסור לו את המידע או המסמכים כאמור.
14. חובת עדכון פרטים
בעל רישיון יודיע לרשם על כל שינוי בפרטים שמסר בבקשה לרישיון, באופן שעליו יורה הרשם, בתוך 30 ימים מיום השינוי.
15. חובת השתתפות בהשתלמויות
(א) בעל רישיון ישתתף במהלך השנה האחרונה לתוקפו של הרישיון, בהשתלמויות בפיקוח זרוע העבודה במשרד, שהרשם הכיר בהן, בתחום עיסוקו לפי רישיונו, במועדים שעליהם הורה הרשם, ויעמוד בדרישות אותן השתלמויות.
- (ב) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), הרשם רשאי לדרוש מבעל רישיון להשתתף בהשתלמות מסוימת שהרשם ערך או הכיר בה לאחר התייעצות עם המועצה, נוסף על ההשתלמויות לפי סעיף קטן (א), אם מצא כי מתקיימות נסיבות המצדיקות זאת וכי ההשתתפות כאמור נדרשת לשם הכשרתו ולשם מימוש מטרות חוק זה; הודעה לפי סעיף קטן זה תינתן לבעל הרישיון זמן סביר לפני מועד ההשתלמות.
- (ג) חובת השתתפות בהשתלמות ועמידה בדרישותיהן לפי סעיף זה, יראו אותן כתנאי ברישיון של בעל הרישיון.
- (ד) הרשם יפרסם את ההשתלמויות שהוכרו על ידו לפי סעיף זה, באתר האינטרנט של המשרד, זמן סביר לפני מועד ההשתלמות.
16. חובות מפעיל
(א) מפעיל לא יפעיל אדם בביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר, אלא אם כן יש בידי אותו אדם רישיון מהסוג המתאים לביצוע עבודה באותה מערכת.

(ב) בסעיף זה, "מפעיל" - מי שמפעיל, דרך קבע, אדם אחר בביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר, בין שהמפעיל הוא בעל רישיון ובין שאינו בעל רישיון, ובכלל זה מי שהוא בעלים או מנהל של עסק המציע לציבור ביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר.

פרק ג': הרשם והמועצה

מינוי הרשם 17. השר ימנה, מבין עובדי המשרד, אדם שיהיו נתונות לו סמכויות הרשם לפי חוק זה; הודעה על מינוי הרשם תפורסם ברשומות.

מינוי המועצה 18. השר ימנה מועצה בת שבעה חברים, שתמלא את התפקידים שנקבעו לה לפי חוק זה, וזה הרכבה:

(1) הרשם;

(2) נציג אגף בכיר לאסדרת עיסוקים, והוא יהיה יושב הראש;

(3) עובד הממונה על התקינה במשרד;

(4) עובד משרד האנרגיה, שימונה לפי הצעת שר האנרגיה;

(5) עובד המשרד להגנת הסביבה, שימונה לפי הצעת השר להגנת הסביבה;

(6) שני נציגי ציבור העוסקים בביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר.

סייג למינוי 19. לא ימונה לחבר המועצה מי שהורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה, או שהוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור וטרם ניתן פסק דין סופי בעניינו.

תקופת כהונה 20. תקופת כהונתו של חבר המועצה שמונה לפי סעיף 18 תהיה ארבע שנים, ורשאי השר להאריך את תקופת כהונתו לתקופות כהונה נוספות.

הפסקת כהונה לפני 21. (א) חבר המועצה יחדל לכהן לפני תום תקופת כהונתו, בהתקיים אחד תום תקופת הכהונה מאלה:

(1) הוא התפטר במסירת כתב התפטרות לשר;

(2) הוא חדל להיות עובד המשרד הממשלתי שאותו הוא מייצג במועצה, ואם הוא נציג ציבור – הוא נתמנה לעובד המדינה.

(ב) התקיימה נסיבה מהנסיבות כמפורט להלן לגבי חבר המועצה, יעבירו השר מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה ובסמוך למועד התקיימות הנסיבה, בהודעה בכתב:

(1) הוא הורשע בעבירה פלילית או בעבירת משמעת שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי לכהן כחבר המועצה, או הוגש נגדו כתב אישום או קובלנה בעבירה כאמור;

(2) נבצר ממנו דרך קבע למלא את תפקידו;

(3) חדל להתקיים בו תנאי מהתנאים הדרושים למינויו כחבר המועצה.

(ג) השר, בהתייעצות עם יושב ראש המועצה, רשאי להעביר את חבר המועצה מכהונתו לפני תום תקופת הכהונה אם חבר המועצה נעדר בלא סיבה מוצדקת משלוש ישיבות רצופות של המועצה או מיותר ממחצית הישיבות שקיימה במהלך שנה אחת; השר לא יפסיק את כהונתו של חבר המועצה לפי סעיף קטן (ב) או לפי סעיף קטן זה אלא לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, לעניין זה.

(ה) הפסיק חבר המועצה לכהן לפי הוראות סעיף זה, יפעל השר בהתאם להוראות סעיף 18 למינוי חבר אחר במקומו, בהקדם האפשרי.

תוקף פעולות 22. קיום המועצה, סמכויותיה ותוקף החלטותיה ופעולותיה לא ייפגעו בשל הפסקת כהונתו של חבר מחברי המועצה או מחמת ליקוי במינויו או בהמשך כהונתו, ובלבד שמכהנים בה רוב חבריה ובהם יושב ראש המועצה.

סדרי עבודת המועצה 23. (א) המניין החוקי בישיבות המועצה הוא רוב חבריה ובהם יושב ראש המועצה.

(ב) החלטות המועצה יתקבלו ברוב דעות החברים המשתתפים והמצביעים בישיבה; היו הדעות שקולות, תכריע דעתו של יושב ראש המועצה.

(ג) המועצה רשאית לדון בהרכב חסר, ובלבד שכל חבריה זומנו כדין לדיון, ושבדיון נכח לפחות יושב הראש.

(ד) המועצה רשאית להיעזר ביועצים ובמומחים שיש בהם כדי לסייע, לפי שיקול דעתה, לגיבוש עמדתה.

(ה) המועצה תקבע את דרכי עבודתה וסדרי דיוניה ככל שלא נקבעו לפי חוק זה.

ועדות משנה

24. המועצה רשאית למנות, מבין חבריה או מחוצה לה, ועדות משנה לכל עניין הנוגע לתפקידיה לפי חוק זה ולאצול לוועדות אלה מסמכויותיה.

גמול והחזר

הוצאות

25. (א) חבר המועצה שאינו עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד גוף נתמך, לא יהיה זכאי לתשלום מאת המשרד בעד השתתפות בישיבות המועצה, אך יהיה זכאי לקבל החזר הוצאות נסיעה סבירות שהוציא לצורך השתתפותו בישיבות המועצה, בהתאם להוראות של החשב הכללי במשרד האוצר החלות לעניין חברי ועדות ציבוריות; בסעיף זה, "עובד המדינה", "עובד גוף מתוקצב" ו"עובד גוף נתמך" – כהגדרתם בסעיף 32 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985.²

(ב) חבר המועצה שהוא עובד המדינה, עובד גוף מתוקצב או עובד באותו גוף שהוא מייצג במועצה, לא יהיה זכאי להחזר הוצאות כאמור בסעיף קטן (א).

החלת דינים

26. חברי המועצה שאינם עובדי המדינה, דינם כדין עובדי המדינה, לעניין חיקוקים אלה ולעניין פעולותיהם במועצה:

(1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979³;

(2) חוק העונשין – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;

(3) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969⁴;

(4) חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959⁵ – ההוראות הנוגעות לכלל עובדי המדינה;

(5) פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971⁶ – ההוראות הנוגעות לתעודת עובד הציבור;

(6) חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969⁷.

27. (א) בסעיף זה –

ניגוד עניינים

"בן משפחה" – בן זוג, הורה, הורה הורה, בן או בת ובני זוגם, אח או

אחות וילדיהם, גיס, גיסה, דוד או דודה וילדיהם, חותן, חותנת,

חם, חמות, נכד או נכדה, לרבות קרוב כאמור שהוא שלוב [חורג];

"בעל עניין" – כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁸;

² ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

³ ס"ח התש"ס, עמ' 86.

⁴ ס"ח התשכ"ט, עמ' 144.

⁵ ס"ח התשי"ט, עמ' 190.

⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 18, עמ' 421.

⁷ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103.

⁸ ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

"טיפול" – לרבות קבלת החלטה, העלאת נושא לדיון, נוכחות בדיון, השתתפות בדיון או בהצבעה, או עיסוק בנושא מחוץ לדיון ;
"ניגוד עניינים", של חבר המועצה – ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו במועצה לבין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו ;
"קרוב", של חבר המועצה – כל אחד מאלה :

(1) בן משפחה של חבר המועצה ;

(2) אדם שלחבר המועצה יש עניין במצבו הכלכלי ;

(3) תאגיד שחבר המועצה, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם בעלי עניין בו ;

(4) גוף שחבר המועצה, בן משפחתו או אדם כאמור בפסקה (2) הם מנהלים או עובדים אחראים בו.

(ב) לא ימונה לחבר המועצה ולא יכהן כחבר כאמור מי שבשל כהונתו יימצא, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים אשר ימנע ממנו למלא את עיקר תפקידו במועצה.

(ג) חבר המועצה לא יטפל במסגרת תפקידו בנושא שהטיפול בו יגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ד) נודע לחבר המועצה כי הוא עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים כאמור בסעיפים קטנים (ב) או (ג), יודיע על כך בהקדם האפשרי ליושב ראש המועצה ; היה חבר המועצה האמור היושב ראש – יודיע על כך לשר.

(ה) על אף האמור בסעיף זה, רשאי חבר המועצה שמונה לפי סעיף 18(6) להביא בחשבון גם את ענייניו של הציבור שהוא נציגו, ככל שהם קשורים לתפקידי המועצה, ולא יראו אותו כמצוי במצב של ניגוד עניינים בשל כך בלבד.

פרק ד': פיקוח

סימן א': הסמכת מפקחים וסמכויות פיקוח

28. הסמכת מפקחים (א) השר יסמך, מבין עובדי המשרד, מפקחים שיהיו נתונים להם הסמכויות לפי סימן זה, כולן או חלקן, לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה.

(ב) למפקח יוסמך מי שמתקיימים לגביו כל אלה :

(1) הוא לא הורשע בעבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי, לדעת השר, לשמש מפקח;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי פרק זה, כפי שהורה השר;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר.

(ג) הודעה על מינוי מפקח תפורסם ברשומות.

(ד) השר יסמך, מבין המפקחים, מפקח בכיר שיהיו נתונות לו נוסף על הסמכויות לפי סימן זה גם הסמכויות לפי סימן ב'.

סמכויות פיקוח 29. לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי מפקח -

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר להציג לפניו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח את ביצוען של ההוראות לפי חוק זה או להקל על ביצוען; בפסקה זו, "מסמך" - לרבות פלט כהגדרתו בחוק המחשבים - התשנ"ה-1995⁹;

(3) להיכנס למקום שיש לו יסוד להניח שפועל בו אדם המבצע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר שלא בהתאם לתנאי הרישיון שלו או שאדם מפעיל בו אדם אחר בביצוע עבודה כאמור שלא בהתאם לתנאי הרישיון שלו, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט או בהסכמת המחזיק;

(4) לבצע מדידות ובדיקות, וכן להורות על שמירתן לתקופה שיורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת.

הזדהות 30. מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו פרק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו.

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי השרה, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו של מפקח, שאותה יציג על פי דרישה.

סימן ב': הסתייעות בבדיקות עזר ובחוות דעת מומחה

הגדרות 31. בפרק זה -

⁹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

"בודק" – עובד גוף בודק שהשר הסמיכו לבצע בדיקות עזר לצורך סיוע למפקח הבכיר, לפי סעיף 34 ;

"בדיקת עזר" –בדיקה המבוצעת בידי בודק או מומחה, לפי דרישת המפקח הבכיר, על פי רשימת תיוג בדבר התקיימות התנאים המנויים ברשימת התיוג ;

"בן משפחה", "קרוב", של בודק, של מומחה או של גוף בודק – כהגדרתם בסעיף 27(א), בשינויים המחויבים ;

"גוף בודק" – תאגיד שמתקיימים לגביו התנאים לפי סעיף 33 שבוצעה עמו התקשרות לשם הסתייעות בו לפי סעיף 32(ב) ;

"מומחה" – עובד גוף בודק או מי שבוצעה עמו התקשרות לשם הסתייעות בו לפי סעיף 32(ב), שהשר הסמיכו לבצע בדיקות עזר או לתת חוות דעת מומחה, לפי סעיף 34 ;

"ניגוד עניינים", של בודק, של מומחה או של גוף בודק - ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו של הבודק, המומחה או הגוף הבודק, לפי העניין, לבין עניין אישי או תפקיד אחר, שלו או של קרובו ;

"קרוב", "בן משפחה", של בודק, של מומחה או של גוף בודק – כהגדרתם בסעיף 27(א), בשינויים המחויבים ;

"רשימת תיוג" – רשימה שקבע המפקח הבכיר לשם ביצוע בדיקת עזר, כאמור בסעיף 35(א)(3) ;

הסתייעות בבדיקות 32. (א) לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה, רשאי המפקח הבכיר עזר ובחוות דעת להסתייע באלה : מומחה

(1) ממצאים של בדיקות עזר שביצע בודק ;

(2) ממצאים של בדיקות עזר שביצע מומחה וכן חוות דעת שנתן מומחה לגבי תוצאות הבדיקה כאמור (בפרק זה – חוות דעת מומחה).

(ב) התקשרות עם גוף בודק או עם מומחה לשם הסתייעות בו כאמור בסעיף קטן (א), תיעשה לפי חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992¹⁰ ; ואולם אין באמור כדי לגרוע מהאפשרות כי המומחה יועסק על ידי גוף בודק.

(ג) גוף בודק שבוצעה עמו התקשרות בהתאם להוראות סעיף קטן (ב), ידווח למפקח הבכיר על כל בדיקת עזר שביצע ועל ממצאיה; הדיווח ייחתם על ידי מנהל הגוף הבודק.

(ד) מומחה שבוצעה עמו התקשרות בהתאם להוראות סעיף קטן (ב) או המועסק על ידי גוף בודק, ידווח למפקח הבכיר על כל בדיקת עזר שביצע ויחווה את דעתו על תוצאות הבדיקה; הדיווח וחוות הדעת ייחתמו על ידו.

(ה) בודקים ומומחים יפעלו לפי כללי עבודה כפי שיוורה המפקח הבכיר.

תנאים לשמש גוף 33. רשאי לשמש גוף בודק תאגיד שמתקיימים לגביו כל אלה:
בודק

(1) הוא התאגד ונרשם בישראל;

(2) הוא, וכן נושא משרה או בעל שליטה בו, לא הורשעו בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה התאגיד אינו ראוי לשמש גוף בודק, ולא מתנהל נגדם הליך פלילי בשל חשד לביצוע עבירה כאמור;

(3) הוא הוכיח, להנחת דעתו של השר, כי הוא מעסיק בודקים בתחומים ובהיקף הנדרשים לשם ביצוע בדיקות עזר ולשם עמידה בלוחות הזמנים לפי חוק זה;

(4) הוא, וכן נושא משרה או בעל שליטה בו לא עלולים להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים;

(5) תנאים נוספים ככל שנקבעו במכרז או בתנאי ההתקשרות.

הסמכת בודקים 34. (א) השר יסמך בודקים ומומחים שמתקיימים לגביהם תנאים שקבע בתקנות לפי סעיף 58(5).
ומומחים

(ב) לא יסמך השר בודק או מומחה שמתקיים לגביו אחד מאלה:

(1) הוא הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי, לדעת השר, להיות מוסמך כאמור או שמתנהל נגדו הליך פלילי בשל חשד לביצוע עבירה כאמור;

(2) הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים.

(ג) השר רשאי לסרב להסמיך בודק או מומחה, אף שמתקיימים לגביו התנאים כאמור בסעיף קטן (א), מנימוקים שימסור למבקש ולאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, אם מצא כי קיימות נסיבות שבשלן הוא אינו ראוי לשמש בודק או מומחה.

(ד) השר רשאי להורות בכתב ההסמכה תנאים והוראות לעניין דרכי פעולתו וסדרי עבודתו של בודק או של מומחה, ובכלל זה לפי סוגים של בדיקות עזר שהוא מוסמך לבצע, ורשאי הוא לשנות תנאים והוראות שנתן לעניין דרכי פעולתו לאחר שניתנה לבודק או למומחה הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב.

(ה) הסמכה לבודק או למומחה תהיה לתקופה שיורה השר בכתב ההסמכה.

פעולות בודקים ומומחים 35. (א) לשם ביצוע בדיקות עזר או מתן חוות דעת מומחה, רשאים בודק או מומחה, לפי העניין:

(1) להיכנס, בכפוף להוראות סעיף קטן (ב), למקום שיש למפקח הבכיר יסוד להניח שפועל בו אדם המבצע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר שלא בהתאם לתנאי הרישיון שלו או שאדם מפעיל בו אדם אחר בביצוע עבודה כאמור שלא בהתאם לתנאי הרישיון שלו;

(2) לדרוש ממבצע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(3) להשתמש ברשימת תיוג שקבע המפקח הבכיר לשם ביצוע בדיקת עזר; רשימת התיוג, ובכלל זה רשימת המסמכים הרשמיים הנדרשים לשם קביעת הממצאים, תפורסם ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד;

(4) לקבל מכל אדם הנוגע לעניין מסמכים או ידיעות המופיעים ברשימת תיוג;

(5) לבצע בדיקות במערכת קירור או מיזוג אוויר.

(ב) בודק או מומחה רשאי להשתמש בסמכותו לפי סעיף קטן (א)(1), רק בהתקיים כל אלה:

(1) הבודק או המומחה הציג את כתב הסמכתו למחזיק של המקום כאמור באותו סעיף קטן;

(2) ניתנה הסכמה בכתב של המחזיק של המקום לכניסת הבודק או המומחה למקום ;

(3) בטרם מתן ההסכמה כאמור בפסקה (2), ניתן למחזיק של המקום ולמבצע העבודה או למי שמפעיל את מבצע העבודה, לפי העניין, הסבר על מטרתן של בדיקות העזר או של הבדיקות לשם מתן חוות דעת מומחה, לפי העניין, וכן על זכותו לסרב לביצוע בדיקות כאמור ולחזור בו מהסכמתו עד לתחילת ביצוע ;

(4) כניסה למקום המשמש לבית מגורים תהיה רק על פי בקשת המחזיק של בית המגורים ובתיאום מראש עמו.

חובת אבטחת מידע³⁶. (א) גוף בודק או מומחה, שבוצעה עמו התקשרות בהתאם להוראות סעיף 32 (ב), אחראי לאבטחת המידע המתקבל אצלו ואצל מי מטעמו אגב ביצוע כל פעולה בידו או בידי מי מטעמו מכוח ההתקשרות כאמור (בסעיף זה- פעולה מכוח ההתקשרות), ובכלל זה מניעת שימוש לרעה במידע, פיקוח ובקרה על הגישה למידע ועל השימוש בו ואבטחה של מערכות המחשוב שבהן המידע מוחזק.

(ב) הסתיימה התקשרות עם גוף בודק או מומחה כאמור בסעיף קטן (א), יעביר הגוף הבודק או המומחה, לפי העניין, את המידע שבידו לידי המפקח הבכיר ; נותר בידי הגוף הבודק או המומחה מידע לאחר ביצוע העברת המידע כאמור, ישמיד את המידע שהגיע אליו עקב ביצוע כל פעולה מכוח ההתקשרות, ויודיע על כך למפקח הבכיר.

(ג) גוף בודק ועובדיו לרבות בודק, וכן מומחה, לא יגלו מידע שהגיע אליהם עקב ביצוע פעולה מכוח ההתקשרות ולא יעשו בו כל שימוש, אלא לשם ביצוע הפעולה.

ביטול הסמכה של³⁷. (א) השר רשאי לבטל הסמכה שניתנה לבודק או למומחה או להתלות בודק או מומחה או התלייתה בכתב, בהתקיים אחד מאלה:

(1) ההסמכה ניתנה על יסוד מידע כוזב או שגוי ;

(2) חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן ההסמכה לפי סעיף 34 ;

(3) הופר תנאי מתנאי ההסמכה או הופרה הוראה מההוראות לפי פרק זה ;

(4) קיימות נסיבות מיוחדות שבשלן הבודק או המומחה אינו ראוי להיות בודק או מומחה;

(5) עבודת הבודק או המומחה אינה מבוצעת ברמה מקצועית נאותה.

(ב) השר לא יבטל הסמכה ולא יתלה אותה, לפי הוראות סעיף קטן (א)(2) או (3), אלא לאחר שדרש מהבודק או מהמומחה לקיים את התנאי או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו כאמור באותו סעיף קטן, או לתקן את הטעון תיקון, באופן ובתוך המועד שהורה, והוא לא עשה כן; ביטול ההסמכה או התלייתה יכול שייעשו בלא דרישה כאמור אם לא ניתן לקיים את התנאי או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו.

החלת דינים 38. בודקים ומומחים דינם כדין עובדי המדינה, לעניין חיקוקים אלה:

(1) חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979;

(2) חוק העונשין – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור;

(3) חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969.

פרק ה': אמצעי אכיפה מינהלית

סימן א': הטלת עיצום כספי

עיצום כספי 39. הפר אדם הוראה מההוראות לפי חוק זה, כמפורט בטור א' בתוספת הראשונה, רשאי עובד בכיר של המשרד שהשר הסמיכו לעניין פרק זה (בפרק זה- הממונה) להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, בסכום הקבוע בטור ב' לצידה.

הודעה על כוונת חיוב 40. (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 39 (בפרק זה – המפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק זה, ימסור למפר הודעה בכתב על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בפרק זה – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או המחדל (בפרק זה – המעשה), המהווה את ההפרה ומועד ביצוע ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 41 וכי יראו את ההודעה על כוונת חיוב כדרישת תשלום אם המפר לא יממש את הזכות האמורה, כאמור בסעיף 42(ד);

(4) הסמכות להוסיף על סכום העיצום הכספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 43, ושיעור התוספת.

זכות טיעון 41. מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 38 רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה; הממונה רשאי להאריך את התקופה האמורה, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

החלטת הממונה ודרישת תשלום 42. (א) הממונה יחליט, לאחר ששקל את הטענות שנטענו לפי סעיף 40, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאית היא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 44.

(ב) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) -

(1) להטיל על המפר עיצום כספי - ימסור לו דרישה, בכתב, לשלם את העיצום הכספי (בפרק זה - דרישת תשלום), שבה יציין, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן ואת התקופה לתשלום;

(2) שלא להטיל על המפר עיצום כספי - ימסור לו הודעה על כך, בכתב.

(ג) בדרישת התשלום או בהודעה לפי סעיף קטן (ב) יפרט הממונה את נימוקי החלטתו.

(ד) לא טען המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 41, בתוך התקופה האמורה באותו סעיף, יראו את ההודעה על כוונת חיוב, בתום אותה תקופה, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

הפרה נמשכת והפרה חוזרת 43. (א) בהפרה נמשכת יווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה החלק החמישים שלו לכל חודש שבו נמשכת ההפרה.

(ב) בהפרה חוזרת יווסף על העיצום הכספי הקבוע לאותה הפרה סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" - הפרת הוראה מההוראות לפי חוק זה כאמור בסעיף 39, בתוך שנתיים מההפרה הקודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

סכומים מופחתים 44. (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים לפי סימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע נסיבות ושיקולים שבשלהם ניתן יהיה להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בלפי סימן זה, ובשיעורים שיקבע.

45. סכום מעודכן של העיצום הכספי (א) העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו בפני הממונה כאמור בסעיף 42(ד) – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב; הוגשה עתירה לבית המשפט לפי סעיף 54 או הוגש ערעור על פסק דין בעתירה כאמור, ועוכב תשלומו של העיצום הכספי בידי הממונה או בידי בית המשפט – יהיה העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בעתירה או בערעור, לפי העניין.

(ב) סכומי העיצום הכספי הקבועים לפי סימן זה יתעדכנו ב- 1 בינואר בכל שנה (בסעיף קטן זה – יום העדכון), בהתאם לשיעורי שינוי המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ב- 1 בינואר של השנה הקודמת; הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 שקלים חדשים; לעניין זה "מדד" – מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

(ג) הממונה יפרסם ברשומות הודעה על סכומי העיצום הכספי המעודכנים לפי סעיף קטן (ב).

46. המועד לתשלום העיצום הכספי על המפר לשלם את העיצום הכספי בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 42.

47. הפרשי הצמדה וריבית לא שילם המפר עיצום כספי במועד, ייוספו עליו, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961¹¹ (בפרק זה – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלומו.

48. פריסת תשלום העיצום הכספי (א) הממונה רשאי, לבקשת המפר, להחליט על פריסת התשלום של העיצום הכספי, בהתחשב בסכום העיצום הכספי שהוטל על המפר בנסיבות מיוחדות אחרות המצדיקות פריסה כאמור, ובלבד שמספר התשלומים לא יעלה על 12 תשלומים חודשיים.

(ב) לא שילם המפר תשלום במועדו, יראו את החלטת הממונה על פריסת התשלום כאמור בסעיף קטן (א) כבטלה, יתרת החוב תעמוד לפירעון מיידי ויחולו הוראות סעיף 47.

49. גבייה עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו יחול חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995¹².

¹¹ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

¹² ס"ח התשנ"ה, עמ' 170.

סימן ב': התראה מינהלית

50. התראה מינהלית (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מההוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 39 והתוספת הראשונה, והתקיימו נסיבות המנויות בנהלים שהורה עליהם הממונה, באישור היועץ המשפטי לממשלה, רשאי הוא במקום להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות סימן א', למסור לו התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה; בסעיף קטן זה, "היועץ המשפטי לממשלה" – לרבות משנה ליועץ המשפטי לממשלה שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיכו לעניין זה.

(ב) בהתראה מינהלית יציין הממונה מהו המעשה המהווה את ההפרה ומועד ביצועה, יודיע למפר כי עליו להפסיק את ההפרה וכי אם ימשיך בהפרה או יחזור עליה יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או הפרה חוזרת, לפי העניין, כאמור בסעיף 43, וכן יציין את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי הוראות סעיף 51.

51. בקשה לביטול התראה מינהלית (א) נמסרה למפר התראה מינהלית כאמור בסעיף 50, רשאי הוא לפנות לממונה בכתב, בתוך 30 ימים, בבקשה לבטל את ההתראה בשל אחד מטעמים אלה:

(1) המפר לא ביצע את ההפרה;

(2) המעשה שביצע המפר, המפורט בהתראה, אינו מהווה הפרה.

(ב) הממונה רשאי להאריך את התקופה האמורה בסעיף קטן (א), מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ג) קיבל הממונה בקשה לביטול התראה מינהלית, לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי הוא לבטל את ההתראה או לדחות את הבקשה ולהשאיר את ההתראה על כנה; החלטת הממונה תינתן בכתב ותימסר למפר בצירוף נימוקים.

52. הפרה נמשכת והפרה חוזרת לאחר התראה (א) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה והמפר המשיך להפר את ההוראה שבשלה נמסרה לו ההתראה, יראו את ההפרה כאמור כהפרה נמשכת לעניין סעיף 43(א) והממונה ימסור למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה הנמשכת, בהתאם להוראות סעיף 40, בשינויים המחויבים.

(ב) נמסרה למפר התראה מינהלית לפי הוראות סימן זה והמפר חזר והפר את ההוראה שבשלה נמסרה לו ההתראה, בתוך שנתיים מיום מסירת ההתראה, יראו את ההפרה הנוספת כאמור כהפרה חוזרת לעניין סעיף 43(ב), והממונה ימסור למפר הודעה על כוונת חיוב בשל ההפרה החוזרת, בהתאם להוראות סעיף 40.

סימן ג': הוראות שונות

על מעשה אחד המהווה כמה הפרות של הוראות לפי חוק זה המנויות בתוספת הראשונה או של הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד. 53 עיצום כספי בשל הפרה לפי חוק זה ולפי חוק אחר

(א) על החלטה סופית של הממונה לפי פרק זה ניתן להגיש עתירה לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית משפט השלום, בתוך 45 ימים מיום שנמסרה הודעה על ההחלטה. 54 עתירה לבית משפט השלום

(ב) אין בהגשת עתירה כאמור בסעיף קטן (א), כדי לעכב את ביצוע ההחלטה, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או שבית המשפט הורה על כך.

(ג) החליט בית המשפט, לאחר ששולם העיצום הכספי, לקבל עתירה כאמור בסעיף קטן (א) או ערעור על פסק דין בעתירה כאמור, והורה בית המשפט על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר הסכום ששולם או כל חלק ממנו שהופחת, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום חזרתו.

(א) הטיל הממונה עיצום כספי לפי פרק זה, יפרסם באתר האינטרנט של המשרד את הפרטים שלהלן, בדרך שתבטיח שקיפות לגבי הפעלת שיקול דעתו בקבלת ההחלטה להטיל עיצום כספי: 55 פרסום

(1) דבר הטלת העיצום הכספי;

(2) מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי, מועד ביצוע ההפרה ונסיבות ההפרה;

(3) סכום העיצום הכספי שהוטל;

(4) הופחת סכום העיצום הכספי – הנסיבות שבשלהן הופחת סכום העיצום ושיעורי ההפחתה;

(5) פרטים על אודות המפר, הנוגעים לעניין;

(6) שמו של המפר – ככל שהמפר הוא תאגיד.

(ב) הוגשה עתירה לפי סעיף 54, על החלטת הממונה להטיל עיצום כספי או הוגש ערעור על פסק דין בעתירה כאמור, יפרסם הממונה, לפי סעיף קטן (א), את דבר הגשת העתירה או הערעור ואת תוצאותיהם.

(ג) על אף הוראות סעיף קטן (א)(6), רשאי הממונה לפרסם את שמו של מפר שהוא יחיד, לאחר שנתן לו הזדמנות לטעון את טענותיו לעניין זה, אם סבר שהדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור; ההזדמנות לטעון טענות לפי סעיף קטן זה יכול שתינתן למפר במסגרת זכות הטיעון לפי סעיף 41, ובלבד שהממונה הודיע למפר על כוונתו לפרסם את שמו, בהודעה על כוונת חיוב לפי סעיף 40.

(ד) על אף האמור בסעיף זה, לא יפרסם הממונה שהם בגדר מידע, שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998¹³, וכן רשאי הוא שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה, שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק האמור.

(ה) פרסום לפי סעיף זה בעניין עיצום כספי שהוטל על תאגיד יהיה לתקופה של ארבע שנים, ובעניין עיצום כספי שהוטל על יחיד – לתקופה של שנתיים.

(ו) השר רשאי לקבוע דרכים נוספות לפרסום הפרטים האמורים בסעיף זה.

שינוי התוספת הראשונה 56. השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי, בצו, לשנות את התוספת הראשונה, ובלבד שסכום העיצום הכספי שייקבע בטור ב' שבה לא יעלה על 40,000 שקלים חדשים, ואם המפר הוא תאגיד – על 80,000 שקלים חדשים.

פרק ו': שונות

אגרות 57. השר, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לקבוע אגרות בעד הגשת בקשה לרישיון, בעד מתן רישיון או חידושו, בעד בחינות הנדרשות לצוקן קבלת רישיון, ובעד השתלמויות לפי סעיף 15; בתקנות לפי פסקה זו רשאי השר לקבוע שיעורי אגרה שונים בעד הגשת בקשה לרישיון זמני למומחה זר או לחידושו לפי סעיף 8 ובעד מתן רישיון זמני כאמור.

ביצוע ותקנות 58. השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצועו, ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) פעולות במערכת קירור או מיזוג אוויר שהן מסוג הפעולות המנויות בהגדרה "עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר", שביצוען טעון רישיון לפי סעיף 3;

(2) אופן הגשת בקשה לרישיון, הפרטים שייכללו בה והמסמכים שיש לצרף אליה, ולעניין בקשה לחדש או להאריך רישיון- גם המועד להגשת הבקשה כאמור ;

(3) דרישות הכשרה לשם קבלת רישיון, ובכלל זה השתתפות בהשתלמויות ועמידה בבחינות ממשלתיות, ורשאי השר לקבוע תנאים להכרה בהכשרה כאמור, ההיקף הנדרש של שעות ההכשרה ותוכנה ותנאי הזכאות להשתתפות בהכשרה ; בתקנות לפי פסקה זו רשאי הוא לקבוע סוגים שונים של הכשרות לסוגי רישיונות שונים, לבעלי ניסיון קודם בביצוע עבודות מערכות קירור או מיזוג אוויר או לבעלי הכשרה קודמת בביצוע עבודות כאמור ;

(4) הכרה והשתתפות בהשתלמויות לבעל רישיון לפי סעיף 15 ;

(5) תנאים לשמש בודקים או מומחים לשם הסתייעות בהם לפי הוראות סעיף 32, ובכלל זה תנאים לעניין השכלה, ניסיון מקצועי, התמחות והכשרה ; תקנות לפי פסקה זו ייקבעו לאחר התייעצות עם השר הנוגע בדבר בהתאם לתחומי עיסוקם של הבודקים או המומחים.

תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים 59. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס – 2000¹⁴, בתוספת הראשונה, בפרט 21, בסופו יבוא :

"(31) חוק הסדרת העיסוק בעבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר, התשפ"ב – 2022."

תחילה 60. (א) תחילתו של חוק זה, למעט פרק ה', לעניין ביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר הפועלת באמצעות קרר שהוא מסוג הגזים הדליקים המנויים בתוספת השנייה, במועד שיקבע השר, בצו, בהתאם למועד כניסתו לתוקף של תקנות לעניין ההגדרה "עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר" (בסעיף זה- יום התחילה).

(ב) תחילתו של חוק זה לעניין ביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר הפועלת באמצעות קרר שאינו כאמור בסעיף קטן (א), וכן תחילתו של פרק ה', שנה מיום התחילה.

(ג) השר, באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי בצו לשנות את התוספת השנייה.

תוספת ראשונה

¹⁴ ס"ח התש"ס עמ' 190 ; התשפ"ב, עמ' 286.

(סעיף 39)

ההוראה טור א'		סכום העיצום הכספי טור ב'
		יחיד
		תאגיד
(1) ביצע, בתמורה, עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר, בלי שיש בידו רישיון, בניגוד להוראות סעיף 3(א)		20,000
(2) ביצע, בתמורה, עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר בלי שיש בידו רישיון מהסוג המתאים לביצוע פעולה באותה מערכת, בניגוד להוראות סעיף 3(א)		10,000
(3) פרסם עצמו כבעל רישיון בלי שיש בידו רישיון או פרסם עצמו כבעל רישיון מסוג מסוים בלי שיש בידו רישיון מאותו סוג, בניגוד להוראות סעיף 4		5,000
(4) מפעיל שהפעיל אדם אחר בביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר בלי שיש בידי אותו אדם רישיון, בניגוד להוראות סעיף 16(א)		20,000
(5) מפעיל שהפעיל אדם אחר בביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר בלי שיש בידי אותו אדם רישיון מהסוג המתאים לביצוע עבודה באותה מערכת, בניגוד להוראות סעיף 16(א)		10,000
(6) לא מסר מסמך לפי דרישת מפקח שניתנה לפי סעיף 29(2)		3,000
		6,000

תוספת שנייה

(סעיף 60(א) –

סוגי גזים דליקים

R1270 (1)

r600 (2)

r600a (3)

r290 (4)

r170 (5)

r152a (6)

r143a (7)

;r50 (8)

r32 (9)

r142b (10)

e170 (11)

r1234ze (12)

r1234yf (13)

דברי הסבר

כללי בהצעת חוק זו מוצע להסדיר בחקיקה רישוי של מערך העוסקים בפעולות במערכות קירור או מיזוג אוויר, ובכלל זה התקנה, תחזוקה, תיקון, פירוק וכיוב' וקביעת חובות והגבלות על בעלי רישיונות כאמור והוראות לעניין פיקוח ואכיפה של ההסדרים החלים בעניינם.

ביום כ"ב באלול התשמ"ז (16 בספטמבר 1987) חתמה מדינת ישראל על פרוטוקול מונטריאול בנוגע לחומרים הפוגעים בשכבת האוזון (להלן - הפרוטוקול). מטרת הפרוטוקול היא לקבוע לוח זמנים להפסקה ולהפחתה של שימוש בקררים (גזים) מסוג CFC's -והלונים וכימיקלים אחרים הפוגעים בשכבת האוזון. הפרוטוקול, שנכנס לתוקף ב-1989, חייב את הצדדים במדינות המפותחות, ביניהן, ישראל, להפחית את הייצור והצריכה של הלונים/ פראונים (CFC's).

בחודש אוקטובר 2016 במפגש בין המדינות החתומות על הפרוטוקול בעיר קיגאלי, אומץ תיקון לפרוטוקול. התיקון נועד לצמצם ייצור קררים (גזים) מסוג HFC's שהם גזי חממה המשמשים במערכות קירור ומיזוג אוויר. במקום קררים אלו נדרשות המדינות המפותחות להשתמש במערכות המיזוג והקירור בקררים המשתייכים למשפחות ה-HFO, HC ו-CO₂ (להלן - הקררים החדשים).

כניסת התיקון לתוקף ביום כ"ד בטבת התשע"ט (1 בינואר 2019) מחייבת את המדינות המפותחות, לרבות ישראל, להתחיל לצמצם את השימוש ב-HFC's לפי קריטריונים שנקבעו בתיקון לפרוטוקול.

עם היתרונות של הוצאת גזי החממה הישנים משימוש, הפסקת ייצורם וחיוב המדינות המפותחות בשימוש בקררים חדשים, עולים גם סיכונים חדשים, שכן הקררים החדשים כוללים גזים דליקים, נפיצים ורעילים. לאור זאת, עליית המסוכנות במעבר למזגנים המבוססים על קררי HFO HC ו-CO₂ מחייבת הסדרת הרישוי של מערך העוסקים בתחום באופן שיבטיח שהפעולות המבוצעות בהם, ובכללן ההתקנה והתחזוקה יבוצעו על ידי אנשי שירות מקצועיים שקיבלו הכשרה והסמכה מתאימה להתקנה ותחזוקה של מערכות קירור ומיזוג אוויר הכוללות את הקררים החדשים. בהמשך לאמור לעיל, הסדרת העיסוק במערכות קירור ומיזוג אוויר כמוצע נועדה להבטיח את בטיחות הציבור, בטיחות העוסקים במקצוע והגנה על הסביבה.

במצב הקיים כיום אין חוק המסדיר תחום עיסוק זה. ההסדרה היחידה הרלבנטית הקיימת כיום לעניין תחום זה קבועה בסעיף 6 לחוק החשמל, התשי"ד – 1954 שעל פיו אדם לא יכול לעסוק בביצוע עבודת חשמל מבלי שקיים בידו רישיון מתאים לכך. בהמשך קובע הסעיף כי דרכי מתן הרישיונות ייקבעו בתקנות. בתקנה 29(א)(8) לתקנות החשמל (רישיונות), התשמ"ה- 1985, נקובים סוגי העבודות המצריכים רישיון חשמלאי – שירות, ובין היתר מצוין כי ביצוע עבודות חשמל ואלקטרוניקה במערכות קירור ומיזוג אוויר מצריך רישיון מסוג זה.

הרישיון המצוין בתקנה האמורה מתייחס רק לפן החשמלי והאלקטרוני ואינו מהווה פיתרון לסיכון הכרוך בשימוש בקררים החדשים ועל כן נדרשות הכשרות ומיומנויות שונות נוספות, מעבר לידע בתחום החשמל, לצורך ביצוע עבודות במערכות קירור ומיזוג אוויר הכוללות את הקררים החדשים.

פרק א': מטרה והגדרות

סעיף 1 מוצע לקבוע כי מטרת החוק היא הסדרת העיסוק בביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אויר, וזאת לשם הבטחת רמת מקצועיות הולמת של העוסקים בכך, לשם הגנה על בטיחות העוסקים, בטיחות הציבור והגנה על הסביבה. כאמור לעיל, המעבר לשימוש בקררים החדשים, מעבר ליתרונותיו הסביבתיים, מחייב הסדרה בשל העובדה כי הגזים שבהם ייעשה שימוש בקררים אלו, דליקים נפצים ומסוכנים. התקנה של מערכות מיזוג אוויר נעשות לרוב בתוך מקומות הומי אדם ובתי מגורים ועל כן עולה הצורך להגן, ככל הניתן, על בטיחות האדם והציבור ועל בטיחות העוסקים במקצוע אשר עלולים להיפגע כתוצאה מהתקנה או תחזוקה לא נכונה.

סעיף 2 מוצע להגדיר מונחים שונים בחוק המוצע, ובהם המונחים הבאים:

"מערכת קירור או מיזוג אוויר", **"מערכת"** - מערכת, מיתקן או מוצר שייעודם העיקרי הוא להרחיק חום אל מחוץ לחומר או לחלל נתון, באמצעות קרר, במטרה לשנות טמפרטורה, לחות ואו פרמטר אחר באותו חומר או חלל. מטרת הגדרה זו לכלול בתוכה את המיתקנים והמוצרים השונים הרלוונטיים להסדרה זו. המייחד אותם הוא ששינוי הטמפרטורה נעשה על ידי הרחקת החום באמצעות קרר, בשונה למשל ממצנן או מאוורר. ההגדרה כי הרחקת החום היא מחומר או מחלל, נועדה לכלול בהגדרה גם מכשירים שמקררים חללים, כמו מזגן, וגם מכשירים שמקררים חומרים כמו מיתקן מי שתיה.

"עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר" - מוצע להגדיר עבודה כאמור כביצוע פעולה מסוג הפעולות המנויות בהגדרה המוצעת (התקנה, תחזוקה, בדיקה, שינוי, תיקון או פירוק של מערכות קירור ומיזוג אוויר) שהשר קבע בתקנות. הגדרה זו נועדה לגדור בתוכה את הפעולות הספציפיות שמצריכות רישוי, להבדיל מפעולות שכלל לא מייצרות סיכון הקשור לשימוש בקררים, כגון פעולות של שימוש במערכת, שאותן מבצע כל אדם ללא צורך בקבלת רישיון. כמו כן יובהר כי העבודות המנויות בהגדרה זו אינן כוללות תכנון. התכנון בהקשר הזה מוסדר במסגרת חוק המהנדסים והאדריכלים, התשי"ח-1958.

סוג הפעולות שביצוען טעון רישוי לפי החוק המוצע כולל, בין היתר, את אלה:

תחזוקה - סוג עבודות שנעשות באופן תקופתי בהתאם להמלצת היצרן או מתכנן המערכת, כגון החלפת שמנים, טיפול והשבחת מערכת המים, הוספת חומר קירור במידת הצורך ועוד. עבודות התחזוקה הן עבודות המבוצעות באופן שוטף ולא דווקא במקרה של תקלה ולכן אינן נופלות בגדר "תיקון".

בדיקה - בדיקה כוללת בין היתר את הפעולות הבאות: בדיקות לחץ חומר הקירור, בדיקות טמפרטורה על גבי צנרת חומר הקירור, בדיקות צריכת זרם של המערכת ועוד.

שינוי - שינוי מיקום מערכת קירור או מיזוג האוויר או הוספת יחידות במערכת (כגון מאיידים או מעבים), שינוי מהלך פיזור אוויר במערכת קיימת ועוד. יודגש כי פעולת שינוי כאמור אינה כוללת פעולה שהיא בגדר "שימוש", כאמור לעיל, כגון שינוי הטמפרטורה במקרר הביתי או במזגן הביתי.

יחד עם זאת, רשימת סוגי הפעולות המוצעת היא רחבה, ועשויה לכלול פעולות ספציפיות שאינן מצריכות רישוי, כגון ניקוי מסננים של מזגנים ביתיים, שמהווה פעולת תחזוקה אך אינה מצריכה רישיון. לפיכך מוצע כי הפירוט של הפעולות הספציפיות שמצריכות רישיון ייעשה על ידי השר בתקנות, כאשר תקנות אלו יוגבלו לקטגוריות של סוגי הפעולות שמנויות בהגדרה שבחוק.

"קרר" - הקרר מאפשר, כאמור, הרחקת חום מחומר או מחלל נתון, והוא יכול להיות במצב צבירה

של גז או נוזל.

"רישיון דרגה 1", "רישיון דרגה 2", רישיון דרגה 3 -

הרישיונות לפי החוק המוצע ידורגו בהתאם להספקה של המערכת שאותה יורשה להתקין בעל הרישיון. על פי ההצעה יהיו שלוש דרגות של רישיונות אשר יאפשרו הכשרה ייעודית מותאמת : רישיון דרגה 1 מאפשר לבעל רישיון זה לבצע עבודות במערכת קירור או מיזוג אויר שהיא בהספק של עד 18 קילו-ואט ; רישיון דרגה 2 מאפשר לבעל רישיון זה לבצע עבודות במערכת קירור או מיזוג אויר בהספק של עד 70 קילו-ואט, לרבות במערכות בהספק של עד 18 קילו-ואט כפי שמוסמך בעל רישיון דרגה 1 ; ורישיון דרגה 3 מאפשר לבעל רישיון זה לבצע עבודות בכל מערכת קירור או מיזוג אויר ללא הגבלה לעניין הספקה של המערכת.

"מפקח" - עובד מדינה שהשר הסמיך אותו ושהיו נתונות לו הסמכויות המפורטות לשם פיקוח על ביצוע ההוראות לפי חוק זה.

"מפקח בכיר" - עובד משרד בכיר שהשר הסמיכו למפקח בכיר לפי סעיף 28(ד) ;

סעיף 3 מוצע לקבוע חובת רישיון לצורך עיסוק בעבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר (להלן - רישיון). יחד עם זאת, מוצע לקבוע בסעיף 3(ב) את סמכות שר הכלכלה והתעשייה (להלן - השר) לאחר התייעצות עם המועצה שימנה השר לפי סעיף 18 לקבוע בצו סוגי מערכות קירור או מיזוג אויר שלגביהן לא נדרש רישיון, לדוגמא : מערכות לסינון מים, קולרים וכדומה. פטור כזה יינתן אם שוכנע השר כי ביצוע עבודות בסוג מערכות אלו אינו כרוך בסיכון לבטיחות הציבור והעוסקים.

כמו כן, ככל שיינתן פטור כאמור ביחס לסוג מערכת זו או אחרת, השר יהיה רשאי לקבוע חובות או תנאים שיחולו על מי שיבצע עבודות על אותן מערכות.

סעיף 4 מוצע לקבוע הוראה לפיה לא יפרסם עצמו אדם כבעל רישיון אם אין בידו רישיון ולא יפרסם עצמו אדם כבעל רישיון מסוג מסוים אם אין בידו רישיון מאותו סוג.

סעיף 5 המבקש לקבל או לחדש רישיון יגיש בקשה לרשם שמונה לפי סעיף 17 המוצע (להלן - הרשם). השר יקבע הוראות לעניין אופן הגשת בקשה זו וכן את הפרטים והמסמכים שאותם יש להגיש במסגרת הבקשה. ביחס לבקשה לחידוש רישיון ייקבעו גם הוראות בנוגע למועד הגשת הבקשה. יצוין כי גם לצורך קבלת רישיון מומחה זר לפי סעיף 8 נדרשת הגשת בקשה כאמור.

סעיף 6 מוצע לקבוע את התנאים למתן רישיון. התנאים כוללים קריטריונים של גיל (מעל 18 שנה), תושבות או אזרחות והעדר הרשעה פלילית בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה המבקש אינו ראוי לעסוק בביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר. תנאים אלו הם תנאים כלליים המקובלים בחקיקה הנוגעת להסדרת עיסוק. כאמור בדברי ההסבר לסעיף 1 לעיל, הסיבה העיקרית להסדרת העיסוק האמור בחוק המוצע היא רמת הסיכון של המערכות והקררים החדשים ומכאן נובעת החשיבות שבשקילת המידע הפלילי על אדם המבקש לקבל רישיון. בעל רישיון עובד עם מערכות וחומרים מסוכנים ולכן עלול להסב נזקים חמורים לגוף ולגרום לחבלות חמורות ואף למוות. לפיכך ישנו אינטרס ציבורי מהותי כי בעל הרישיון לא יהיה מי שהורשע בעבירות הנוגעות לתחום העיסוק.

תנאי נוסף לקבלת הרישיון הוא עמידה בדרישות ההכשרה אשר תכלול שילוב של לימודים עיוניים ומעשיים בתחום בטיחות בחשמל, תורת המקצוע ומקצועות תומכים וכן עמידה בבחינות הממשלתיות שייקבעו על ידי השר.

לפי סעיף 58(3) המוצע השר באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת יקבע בתקנות הוראות לעניין

דרישות הכשרה והשתלמויות ביחס לכל דרגות הרישיון, והוא יהיה רשאי לקבוע בתקנות כאמור את ההיקף הנדרש של שעות ההכשרה ואת תוכניהן ודרגתן.

היקף ההכשרה וההשתלמויות ייקבעו בהתאם לדרגת הרישיון. ככל שדרגת הרישיון גבוהה יותר כך היקף ההכשרה יהיה גדול יותר ותוכנה יהיה מותאם לעבודות שבעל הרישיון יורשה לבצע. כמו כן, השר רשאי לקבוע דרישות שונות להכשרה או לביצוע בחינות לבעלי ניסיון או בעלי הכשרות מסוימות וזאת כדי להתאים ככל האפשר את דרישות ההכשרה לרקע של מבקש הרישיון.

כך, יכול שייקבעו סוגים שונים של הכשרות ביחס לדרגות הרישיונות השונים אשר יהיו מיועדות לבעלי הכשרה קודמת בתחום, לרבות לבעלי רישיונות לעסוק בעבודות חשמל, וזאת מתוך הנחה כי ההכשרות שבוצעו בעבר בתחום כללו חלק מן התכנים הנדרשים לצורך עיסוק במערכות קירור או מיזוג אוויר המכילות את הקררים החדשים.

הרשם יהיה רשאי להכיר בתעודה, בתואר או בהכשרה ממוסד לימודים בחוץ לארץ ככל שהיקף הלימודים ותוכנם תואמים את דרישות ההכשרה בתחום כפי שהיא מוכרת ומתקיימת בארץ.

סעיף 7 מוצע לקבוע כי תקופת תוקפו של רישיון יהיה לחמש שנים או עד ליום 31 במרס של השנה החמישית מהשנה שבה ניתן הרישיון, לפי המוקדם. התנאים לחידוש הרישיון הם זהים לתנאים לקבלת הרישיון למעט בעניין ההכשרה כאשר בעת חידוש הרישיון המבקש לחדש את רישיונו לא יידרש ללמוד מחדש את קורס ההכשרה שאותו למד לצורך קבלת רישיונו בפעם הראשונה, אך יהיה עליו לעבור השתלמות לשם שימור כשירותו כפי שייקבע בתקנות לפי סעיף 58(4).

מטרת סעיף זה היא ביצוע בקרה על כך שבעל הרישיון ממשיך לעמוד בתנאים לקבלת הרישיון ובהוראות לשמירת הכשירות כאמור. יובהר כי תוקף הרישיון והאפשרות לחדשו הם בכפוף להוראות לעניין סירוב לחדש רישיון, ביטול רישיון, הגבלתו או התלייתו הקבועות בסעיף 9 המוצע.

סעיף 8 מוצע לקבוע את סמכות הרשם לתת למבקש ממדינת חוץ, רישיון זמני בדרגה 3, לתקופה של עד שנה, עם אפשרות לחדש את תקופת הרישיון הזמני בשתי תקופות של עד שנה כל אחת, בכפוף לעמידתו בתנאים הבאים:

א. הוא הוזמן לישראל לשם ביצוע עבודות במערכת קירור או מיזוג אוויר בהספק של מעל 70 קילו-ואט.

ב. הוא מוסמך לעסוק בעבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר במדינת חוץ וביצע במהלך שש השנים שקדמו להגשת הבקשה לרישיון זמני התקנה או תחזוקה של מערכות קירור או מיזוג אוויר דומות למערכות שלשם התקנתן או תחזוקתן הוא הוזמן לישראל. בהקשר הזה יובהר כי המדינה שבה הוסמך המבקש אינה חייבת להיות בהכרח אותה מדינה שממנה הוא מגיע לישראל.

ג. הוא הוכר על ידי הרשם כבעל מוניטין ומומחה בעל שם בתחום.

יובהר כי על מומחה זר המבקש לחדש את רישיונו לפי סעיף זה, לא יחול האמור בסעיפים המוצעים 6 ו-7 אך יחול לגביו האמור בסעיף המוצע 9.

סעיף 9 בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי הרשם לאחר התייעצות עם המועצה, בהתקיים העילות המפורטות בסעיף קטן (א) רשאי לסרב לחדש רישיון, להתנות את חידושו, לבטלו, להגבילו או להתלותו לתקופה של עד שלוש שנים. העילות המפורטות בסעיף קטן (א) מתייחסות לנסיבות שונות, ובין היתר, למקרה שבו

הרישיון ניתן בזמנו על יסוד מידע כוזב, שגוי, מטעה או חלקי כך שאם המידע האמיתי או המלא היה ידוע לרשם בעת בחינת הבקשה למתן הרישיון, רישיון זה לא היה ניתן, או למקרה שבו חדל להתקיים תנאי מהתנאים למתן הרישיון.

טרם נקיטת אמצעים לפי העילות שבסעיף קטן (א)(6) (חוסר מקצועיות או רשלנות של בעל הרישיון שעלולים לגרום לסיכון חיי אדם או לנזק לרכוש, במסגרת פעילותו כבעל רישיון יתייעץ הרשם עם המועצה שתמונה על ידי השר לפי סעיף 18 או עם ועדת המשנה אשר תמונה על ידה לעניין זה. זאת, כיוון שמדובר בעילות שמצריכות שיקול דעת מקצועי ומומחיות בתחום.

הרשם יפעל בהתאם לכללי המשפט המינהלי, והחלטות לפי סעיף זה יינתנו לאחר מתן זכות טיעון לבעל הרישיון.

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי אם הוגש נגד בעל רישיון כתב אישום שעלול להביא לאבדן כשירותו, יוכל הרשם, בהתייעצות עם המועצה, להתלות את רישיונו עד למתן פסק דין סופי נגדו, אם ראה שחומרת העניין או טובת הציבור מחייבים זאת ולאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב.

סעיף קטן (ג) מבהיר כי אם סבור הרשם כי פגם לפי סעיף קטן (א) ניתן לתיקון על ידי בעל הרישיון, רשאי הרשם, בהתייעצות עם המועצה, להורות לבעל הרישיון לתקן את הפגם טרם נקיטת האמצעים כלפיו ולקצוב את פרק הזמן לתיקון הפגם. במידה שחלף פרק הזמן לתיקון והפגם לא תוקן על ידי בעל הרישיון יפעל הרשם לפי סעיף קטן (א) לאחר שנתן לבעל הרישיון הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב.

בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע כי אם בוטל הרישיון בשל עילה כמפורט בסעיף קטן (א), יקבע הרשם בהתייעצות עם המועצה תקופת המתנה אשר רק לאחריה יוכל האדם שרישיונו בוטל להגיש בקשה חדשה לרישיון. אורכה של תקופת המתנה ייקבע בהתאם לנסיבות המקרה. תקופה זו נועדה לבטא את מידת החומרה שבמעשיו של בעל הרישיון שהיוו עילה לביטול הרישיון. כמו כן, מוצע לקבוע כי הרשם יהיה רשאי להתנות מתן רישיון חדש לאותו אדם בתנאים נוספים על אלה המנויים בסעיפים 6 או 8, לפי העניין, לרבות דרישות הכשרה נוספות.

סעיף 10 מוצע לקבוע כי הרשם ינהל מרשם של בעלי רישיונות. במרשם יירשמו פרטיו המזהים של כל בעל רישיון, דרגת הרישיון שבידו, תקופת תוקפו' כן יצוין אם רישיונו בוטל או הותלה. עוד מוצע לקבוע כי המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור בדרך של שאילתה שבה יצוינו פרטים מזהים של האדם שלגביו מתבקש המידע, כגון שם פרטי ושם משפחה, ישוב מגורים, ולא בהכרח מספר רישיון או מספר תעודת זהות של אותו אדם. כך יתאפשר לציבור לוודא כי מבצע עבודה הוא בעל רישיון מתאים.

פרק ב': חובות והגבלות על בעל רישיון ומפעיל

סעיף 11 מוצע לקבוע כי רישיון הוא אישי ולא ניתן להעבירו. סעיף זה בא למנוע תופעות פסולות שקורות בתחומי הסדרת עיסוק אחרים, שבהן בעלי רישיונות מעבירים לשימוש אחרים את רישיונותיהם, בדרך כלל, עבור תמורה כספית. הוראה זו משלימה את ההסדרה המוצעת שלפיה עיסוק בתחום מערכות קירור או מיזוג אוויר יבוצע רק בידי בעל רישיון מתאים שעבר הכשרה.

סעיף 12 מוצע לקבוע חובה על בעל רישיון להציג את הרישיון למזמין העבודה, לפי דרישתו. זאת, כדי לאפשר לציבור לוודא כי מבצע העבודה הוא בעל רישיון מתאים.

סעיף 13 מוצע לקבוע כי על בעל רישיון חלה חובת דיווח לרשם של פרטים אשר יתבקשו על ידו, וכי על בעל הרישיון למסור לרשם כל מידע או מסמכים הדרושים לו לשם מימוש מטרות חוק זה. הרשם יוכל

להתנות חידוש רישיון במסירת פרטים לפי סעיף זה.

סעיף 14 מוצע לקבוע כי בעל רישיון יהיה חייב להודיע לרשם על כל שינוי בפרטים שמסר בבקשתו למתן רישיון או לחידושו, בתוך 30 ימים מיום השינוי. זאת, כדי לאפשר לרשם לשקול אם יש בשינוי זה כדי למנוע מאותו בעל רישיון להמשיך ולהחזיק ברישיון או לחדשו.

סעיף 15 תחום מערכות קירור או מיזוג אוויר נתון לשינויים והתפתחויות, בשל התפתחות טכנולוגית, שינויים באמנות בינלאומיות בנושאי הגנת הסביבה, שינויי מדיניות ושינויים בתקינה או בחקיקה. לפיכך, כדי שבעל רישיון יהיה מעודכן בשינויים בתחום, מוצע לחייב אותו לעבור השתלמויות מקצועיות לצורך חידוש רישיונו. לפי המוצע, בעל רישיון ישתתף במהלך השנה האחרונה לתוקפו של רישיונו בהשתלמויות בפיקוח זרוע העבודה במשרד, שהרשם הכיר בהן (להלן – השתלמות לשימור כשירות). זאת, כתנאי לקבלת רישיון, במועדים שעליהם הורה הרשם וכתנאי לחידושו. סוג ההשתלמות ייקבע בהתאם לדרגת הרישיון, ועל בעל הרישיון לעמוד בדרישות של אותן השתלמויות, לרבות עמידה בבחינות, כתנאי לעמידה בחובת ההשתלמות לפי סעיף זה.

עוד מוצע לקבוע כי הרשם רשאי בנסיבות מסוימות ולצורך הכשרתו של בעל הרישיון ומימוש מטרות החוק, לדרוש מבעל רישיון לעבור השתלמויות מקצועיות נוספות, במועדים שייקבעו על ידי הרשם, נוסף על ההשתלמות לשימור כשירות שאותה מחויבים לעבור כל בעלי הרישיון המעוניינים לחדש את רישיונם.

סעיף 16 מוצע לקבוע כי אדם לא יפעיל אדם אחר בביצוע עבודות במערכת קירור או מיזוג אוויר, אלא אם כן יש בידי אותו אדם המבצע את העבודות כאמור רישיון מהסוג המתאים לביצוע עבודה באותה מערכת קירור או מיזוג אוויר. על פי המוצע "מפעיל" מוגדר כמי שמפעיל, דרך קבע, אדם אחר בביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר, בין שהמפעיל הוא בעל רישיון ובין שאינו בעל רישיון, ובכלל זה מי שהוא בעלים או מנהל של עסק המציע לציבור ביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר. סעיף זה מטרתו למנוע תופעות חמורות שקורות בתחומי הסדרת עיסוק אחרים, שבהן בעלי חברות ועוסקים מורשים שולחים עובדים אחרים מטעמם לבצע עבודות במערכות קירור או מיזוג מבלי שיש בידם רישיון בכלל או שאין בידם רישיון המתאים לביצוע עבודות אלו. לעתים המפעילים הם בעצמם בעלי רישיון, אך פעמים רבות הם אינם. כמו כן לא תמיד מתקיימים יחסי עובד מעביד בין המפעיל לבין העובד. לעתים דווקא המפעיל הוא הגורם שבא במגע עם הלקוח ושממנו מוזמנת העבודה, ולכן יש חשיבות להחיל איסורים אלו גם עליהם ולא להסתפק רק בהפרה של העובד שמבצע בפועל את העבודה.

פרק ג': הרשם והמועצה

סעיף 17 מוצע כי השר ימנה מבין עובדי משרדו רשם שיהיה מוסמך לתת רישיונות, שינהל רישום של בעלי הרישיונות במרשם, וכן שיהיו נתונות לו סמכויות נוספות כמוצע בחוק.

סעיפים 18 עד 23 מוצע לקבוע כי השר ימנה מועצה מייעצת לעניין תחום העיסוק בביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר, אשר תמלא את התפקידים הנתונים לה לפי החוק המוצע. הרכב המועצה יכלול נציגים של משרדי ממשלה שיש להם ידע או מומחיות בתחום זה וכן שני חברים העוסקים בתחום מערכות קירור או מיזוג אוויר. עוד מוצע לקבוע סייגים למינוי חבר המועצה, תקופת כהונה של חבר המועצה ומקרים שבהם יחדל חבר המועצה לכהן לפני תום תקופת כהונתו, וכן הוראות לעניין סדרי עבודת המועצה.

סעיף 24 מוצע לקבוע את סמכותה של המועצה למנות ועדות משנה לכל עניין הנוגע לתפקידי המועצה וכן

לאצול לאותן ועדות מסמכויותיה. סמכויות אלו יאפשרו למועצה להיעזר ולהתייעץ עם יועצים ומומחים שיש בהם כדי לסייע לגיבוש עמדתה במקרים או בנושאים שבהם יש צורך בידע ומומחיות נוספים או ייחודיים. במסגרת סעיף זה מוצע כי המועצה תהיה מוסמכת לאצול מסמכויותיה לוועדות המשנה האמורות בכל הנוגע למתן ייעוץ לשר בעניין סמכויותיו של בעל רישיון ודרגות הרישיון השונות ובמתן סיוע לרשם בהפעלת סמכויותיו לפי חוק זה.

סעיף 25 הסעיף עוסק בחברי מועצה שאינם עובדי מדינה או עובדי גוף מתוקצב או גוף נתמך כהגדרתם בסעיף. חברים אלה לא יהיו זכאים לתשלום מאת המשרד בעד השתתפות בישיבות המועצה, אך יהיו זכאים לקבל החזר הוצאות נסיעה סבירות שהוציאו לצורך השתתפותם בישיבות המועצה, בהתאם להוראות של החשב הכללי במשרד האוצר החלות לעניין חברי ועדות ציבוריות.

סעיף 26 מוצע להחיל על חברי המועצה שאינם עובדי מדינה שורה של דינים שמטרתם היא ככלל שמירה על טוהר המידות בשירות הציבורי ושמירת עצמאותם המקצועית. זאת, כיוון שמעמדה של המועצה מחייב כי חבריה יעמדו בכללים המחמירים הנהוגים בשירות המדינה. כך, מוצע להחיל על חברי המועצה את חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979 ואת חוק העונשין, התשל"ז-1977 – ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור. כך, יחולו על חברי המועצה הכללים החלים על עובד הציבור בשורה של עבירות פליליות, ביניהן העבירה של מרמה והפרת אמונים, גילוי בהפרת חובה, שימוש לרעה בכוח המשרה, לחץ של עובד ציבור וגניבה בידי עובד ציבור. בנוסף, החלת הגדרת "עובד ציבור" על חברי המועצה נועדה גם לתת הגנה מוגברת לחברי המועצה בכהונתם בה, ביניהן החלת העבירה של תקיפת עובד ציבור, הפרעה לעובד ציבור והעלבת עובד ציבור על חברי הוועדות בקשר לתפקידם בוועדות.

לגבי פקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, יובהר כי משמעות החלתה על חברי המועצה שאינם עובדי המדינה נוגעת בעיקרה ל"תעודת עובד ציבור", כפי שבאה לידי ביטוי בסימן ג' בפרק ב' לפקודה שבו נקבע בין השאר כי בית המשפט רשאי לקבל כראיה תעודה על דבר שנרשם במסמך רשמי, וכי התעודה תהיה חתומה בידי עובד הציבור שעשה את הרישום או את המעשה (סעיף 23 לפקודה), וכי דין תעודת עובד הציבור כדין עדות, כלומר, עובד הציבור לא נדרש להתייצב לעדות בבית המשפט, אלא אם כן יידרש להיחקר בחקירה נגדית (סעיף 25 לפקודה). תכליתן של ההוראות העוסקות בתעודת עובד ציבור היא לחסוך מעובדי הציבור את הצורך להגיע לבתי משפט באופן תכוף ולטלטל את המסמכים לבית המשפט, וכך למנוע שיבוש של עבודת המנהל.

לעניין המגבלה על הזכות להתמודד לכנסת יצוין כי בהתייחס לחברי מועצה שאינם עובדי המדינה תחול, המגבלה הקבועה בסעיף 57(ב) לחוק הבחירות לכנסת, כפי שהיא חלה ביחס לעובדי מדינה שאינם בכירים. לגבי חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), תשי"ט-1959 – החוק מתייחס לקטגוריות שונות של עובדי המדינה ומחיל עליהן איסורים שונים. כפי שקובע ההסדר בסעיף, על חברי המועצה שאינם עובדי המדינה, יחולו החובות והאיסורים החלים מכוח החוק על כלל עובדי המדינה – איסור על השתתפות בבחירות (למעט חשאיות) ב"גוף בוחר" (סעיף 3א); איסור לעסוק בפעילות מפלגתית בתחומם של נכסי הציבור (סעיף 3ב); איסור לארגן הפגנה או תהלוכה בעלת אופי מדיני (סעיף 4); איסור להתרים כספים זולת לאוצר המדינה (סעיף 5).

לגבי חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969 – חוק זה קובע שורה של מגבלות על מעבר של פורש משירות הציבור אל גופים אשר הפורש עסק בעניינם או היה מעורב במתן זכות להם במסגרת

תפקידו הציבורי. זאת, בהתאם למטרתו של החוק, שהיא שמירה על טוהר המידות ואמון הציבור במערכת, ומניעת תופעות שליליות הכרוכות בניצול קשרים אישיים של עובד הציבור שרכש בתוקף תפקידו לפני פרישתו.

סעיף 27 מוצע לקבוע הוראות המסדירות את תחולת הכלל בדבר מניעת ניגוד עניינים של חברי המועצה. לפי המוצע, ניגוד עניינים יוגדר ככזה הן כאשר מדובר בעניין אישי של חבר המועצה או של קרובו והן כאשר מדובר בתפקיד אחר של אותו אדם (ר' סעיף קטן (א) המוצע). מוצע לקבוע כי לא ימונה לחבר מועצה ולא יכהן בה מי שעלול להימצא, במישרין או בעקיפין, באופן תדיר, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר מועצה לבין עניין אחר או תפקיד אחר שלו (ר' סעיף קטן (ב) המוצע). כמו כן מוצע לקבוע שחבר המועצה לא יטפל בנושאים שבהם הוא עלול להימצא במישרין או בעקיפין במצב של ניגוד עניינים (ר' סעיף קטן (ג) המוצע).

מאחר ששניים מחברי המועצה לפי החוק המוצע הם נציגי ציבור העוסקים בביצוע עבודות במערכות מיזוג או קירור, ומאחר שחברותם של חברים אלו במועצה היא חשובה ובעלת תועלת, בין השאר כדי שייצגו ויביאו בפני חברי המועצה גם את זווית הראייה של אותה אוכלוסייה שאותה הם מייצגים, מוצע לקבוע כי במצב כאמור אין לראות ניגוד עניינים בעצם העובדה שחברי המועצה מייצגים גוף או ציבור מסוים. ואולם, לא מן הנמנע שעניין אישי של אותם נציגים יעורר חשש לניגוד עניינים אישי, גם אם עניין זה קשור לעניינם הכללי של האוכלוסייה אותה הם מייצגים.

פרק ד': פיקוח

סימן א': הסמכת מפקחים וסמכויות פיקוח

סעיף 28 מוצע להסמיך מפקחים מבין עובדי המשרד, העומדים בתנאים המפורטים בסעיף, שיהיו נתונים להם הסמכויות לפי סימן זה, לשם ביצוע פיקוח על ההוראות לפי החוק. וכן להסמיך את המפקח הבכיר שלו יהיו נתונות בנוסף לסמכויות המנויות בסעיף זה גם סמכויות לפי סימן ב' המוצע.

סעיף 29 מוצע כי למפקח אשר הוסמך לפי חוק זה יהיו נתונות סמכויות פיקוח שנועדו לאפשר לו לפקח על ביצוע הוראות לפי חוק זה. בין היתר יהיו נתונות למפקח סמכויות אלה: לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו; לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר להציג בפניו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח ביצוען של הוראות לפי חוק זה או להקל על ביצוען; להיכנס למקום שיש לו יסוד להניח שפועל בו אדם המבצע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר שלא בהתאם לתנאי הרישיון או שאדם מפעיל בו אדם אחר בביצוע עבודה כאמור שלא בהתאם לתנאי הרישיון שלו, או למקום שבו מותקנת מערכת קירור או מיזוג אוויר או שבו מתנהל מרכז עיסוקו של אדם המבצע עבודה במערכות מיזוג או קירור אוויר, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט או בהסכמת המחזיק; וכן לבצע מדידות ובדיקות ולהורות על שמירתן לתקופה שיוורה או לנהוג בהן בדרך אחרת.

סעיף 30 מוצע לקבוע חובת הזדהות למפקח בעת מילוי תפקידו כך שיהיה עליו לענוד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו ולהחזיק בתעודת הסמכה כמפקח שאותה יציג על פי דרישה.

סימן ב': הסתייעות בבדיקות עזר ובחנות דעת מומחה

סעיף 31 מוצע להגדיר מונחים לצורך סימן זה.

סעיף 32 בסימן א' המוצע נקבע נושא הסמכת מפקחים וסמכויות הפיקוח שלהם.

כדי לאפשר למפקח הבכיר לבצע את תפקידיו ולהפעיל את סמכויותיו לפי אותו סימן, נדרש כוח אדם בעל מומחיות מקצועית בתחומים שונים שיערוך את הבדיקות הנדרשות ויעביר לו את ממצאיו.

לפיכך, מוצע לקבוע בפסקה (1) של סעיף קטן (א) כי לשם הפעלת הסמכויות האמורות, רשאי המפקח הבכיר להסתייע בממצאי בדיקות עזר שביצעו בודקים שהסמיך השר לפי סעיף 34 המוצע המועסקים בידי תאגיד המשמש גוף בודק לפי סעיף 33 המוצע. בדיקות כאמור יבוצעו לפי רשימת הבדיקות והמסמכים הרשמיים הנדרשים לשם קביעת הממצאים הגדרת התיוג כהגדרתה בסעיף 31, מוצע לקבוע כי רשימת התיוג ורשימת המסמכים הרשמיים שיצורפו לה יפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד.

בפסקה (2) של סעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי המפקח הבכיר יהיה רשאי להסתייע גם בחוות דעת של מומחים שהסמיך השר לפי סעיף 34 (להלן – חוות דעת מומחה).

בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי התקשרות עם גוף בודק או עם מומחה, לצורך הסתייעות בו כאמור בסעיף קטן (א) תיעשה בהתאם לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992.

בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע את חובתו של גוף בודק לדווח לממונה על כל בדיקה שביצע בודק המועסק על ידו ועל ממצאיה וכן שהדיווח ייחתם בידי מנהל הגוף בודק.

בסעיף קטן (ד) מוצע לקבוע כי מומחה שבוצעה עמו התקשרות בהתאם להוראות סעיף קטן (ב) או המועסק על ידי גוף בודק, ידווח למפקח בכיר על כל בדיקה שביצע ויחווה את דעתו על תוצאות הבדיקה; הדיווח וחוות הדעת ייחתמו על ידו.

בסעיף קטן (ה) מוצע לקבוע כי בודקים ומומחים יקבלו הנחיות וכללים לעניין עבודתם מן המפקח הבכיר ויהיו כפופים להנחיות וכללים כאמור.

סעיף 33 מוצע לקבוע כי תאגיד שמעוניין לשמש גוף בודק יידרש לעמוד בתנאים הבאים:

(1) התאגיד התאגד ונרשם בישראל;

(2) התאגיד וכן נושא משרה או בעל שליטה בו, לא הורשעו בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה התאגיד אינו ראוי לשמש גוף בודק, ולא תלויים ועומדים נגדם הליכים פליליים בשל חשד לביצוע עבירה כאמור; כפי שצוין לעיל, הסיבה העיקרית להסדרת העיסוק בביצוע עבודות במערכת קירור או מיזוג אויר היא רמת הסיכון של המערכות והקררים החדשים. הגופים הבודקים מהווים זרוע ארוכה של המפקח הבכיר ומכאן החשיבות שבשקילת מידע בדבר הליכים פליליים המתנהלים נגד הגופים הבודקים, בדומה לשקילת המידע הפלילי ביחס לעובדי מדינה המכהנים כמפקחים.. כמו כן לאור העובדה כי חלק נכבד ממערכות המיזוג או הקירור מותקנות בבתי פרטיים ולצורך ביצוע תפקידו מוסמך גוף בודק להיכנס למקומות אלו קיים אינטרס ציבורי מהותי כי גוף בודק, נושא משרה או בעל שליטה בו לא יהיה מי שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה התאגיד אינו ראוי לשמש גוף בודק או שמתנהלת נגדו הליך בשל חשד לביצוע עבירה כאמור.

(3) התאגיד הוכיח, להנחת דעת השר, כי הוא מעסיק בודקים בתחומים ובהיקף הנדרשים לשם ביצוע בדיקות העזר ולשם עמידה בלוחות הזמנים לפי חוק זה;

(4) הוא עלול להימצא, במישרין או בעקיפין, במצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כאמור לבין עניין אישי שלו או לבין תפקיד אחר שלו;

(5) תנאים נוספים ככל שנקבעו במכרז או בתנאי ההתקשרות.

סעיף 34 בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע את סמכותו של השר להסמיך בודקים שיועסקו בידי גוף בודק

ומומחים. זאת, לאחר שמצא כי מתקיימים בהם התנאים שקבע לעניין השכלה, ניסיון, התמחות והכשרה, לפי סעיף 58(5). בהתאם לסעיף האמור תנאים אלה ייקבעו בתקנות לאחר התייעצות עם השרים הנוגעים בדבר ובהתאם לתחומי עיסוקם של הבודקים או המומחים. יובהר כי כפי שעולה מסעיף 32(ב) התקשרות עם מומחה תהיה באמצעות גוף בודק שהבודק מועסק על ידו.

בדומה למוצע לעניין גוף בודק בסעיף 33 המוצע, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי השר לא יסמך כבודק או כמומחה מי שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה הוא אינו ראוי לקבל הסמכה כאמור או שתלוי ועומד נגדו הליך פלילי בשל חשד לביצוע עבירה כאמור. כאמור לעיל לעניין גופים בודקים, גם הבודקים והמומחים מהווים זרוע ארוכה של המפקח הבכיר ולכן ישנה חשיבות בשקילת מידע בדבר הליכים פליליים המתנהלים נגדם, בדומה לשקילת המידע הפלילי ביחס לעובדי מדינה המכהנים כמפקחים. בנוסף, מוצע גם לקבוע בסעיף קטן (ב) כי השר לא יסמך בודק או מומחה המצוי במצב של ניגוד עניינים. כמו כן, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי על אף האמור בסעיף קטן (א), השר יהיה רשאי לסרב להסמך בודק או מומחה, אף אם מתקיימים לגביהם התנאים המנויים באותו סעיף קטן, מנימוקים שימסור לו ולאחר שאפשר לו לטעון את טענותיו בכתב, וזאת אם מצא השר כי קיימות נסיבות שבשלן הבודק או המומחה אינו ראוי לקבל הסמכה לשמש בודק או מומחה. בנוסף, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) את סמכותו של השר לקבוע תנאים והוראות בכתב ההסמכה, וכן מוצע לקבוע בסעיף קטן (ה) כי ההסמכה תהיה לתקופה שיקבע השר בכתב ההסמכה.

סעיף 35 מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) את גדר הסמכויות של בודק המועסק על ידי גוף בודק ושל מומחה אשר מונה לצורך מתן חוות דעת, אשר בידם כתב הסמכה בתוקף מאת השר. מתוקף סמכותם רשאים בודק או מומחה כאמור –

(1) להיכנס למקום שיש למפקח הבכיר יסוד להניח שפועל בו אדם המבצע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר או למקום שבו מותקנת מערכת קירור או מיזוג אוויר או שבו מתנהל מרכז עיסוקו של אדם המבצע עבודה במערכות קירור או מיזוג אוויר ולבדוק את הבדיקות שהורה להם המפקח הבכיר לבצע. זאת, ובלבד שכניסה לבית מגורים תהיה בתיאום מראש ועל פי בקשת בעליו או מחזיקו של בית המגורים ובהסכמתו

(2) לדרוש ממבצע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר, למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו; יצוין בהקשר זה כי אין מניעה כי בודק או מומחה יבקש לקבל את שמו של מזמין העבודה או של בעל העסק בעת הגעתו למקום אך אינו יכול לבקש מהם פרטים נוספים.

(3) לבצע בדיקות עזר לפי רשימת תיוג שנקבעה ושפורסמה ברשומות ובאתר האינטרנט של המשרד;

(4) לקבל כל מסמך רשמי הנדרש לפי רשימת התיוג;

(5) לבצע בדיקות במערכת קירור או מיזוג אוויר.

עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי בודק או מומחה רשאי להשתמש בסמכותו לפי סעיף קטן (א)(1) (ולהיכנס למקומות כאמור באותה פסקה), רק אם התקיימו כל אלה:

(1) הבודק או המומחה הציג את כתב הסמכתו לבעליו או למחזיק המקום;

(2) ניתנה הסכמה בכתב מאת מי מהאמורים בפסקה (1) לכניסת הבודק או המומחה למקום;

(3) בטרם מתן ההסכמה כאמור בפסקה (2), ניתן לבעליו או למחזיק המקום ולמבצע עבודה או בעל עסק מערכת קירור או מיזוג אוויר, לפי העניין, הסבר על מטרתן של בדיקות העזר או של הבדיקות לשם מתן חוות דעת מומחה, לפי העניין, וכן על זכותו לסרב לביצוע בדיקות כאמור ולחזור בו מהסכמתו עד לתחילת ביצוען.

סעיף 36 מוצע לקבוע הוראות בנוגע לשמירת סודיות של מידע העולה בעקבות התקשרות לפי סעיף 31(ב) המוצע ובכלל זה מניעת שימוש לרעה ואבטחה של מערכות המחשוב בהן המידע מוחזק. כן מוצע להסדיר את אופן הטיפול במידע המצוי בידיהם בעת סיום התקשרות כאמור.

מוצע גם לקבוע כי גוף בודק או מומחה לא יגלו מידע שהגיע לידיהם בעקבות התקשרות כאמור ולא יעשו בו כל שימוש מלבד השימוש לצורך ההתקשרות.

סעיף 37 מוצע להסמיך את השר לבטל הסמכה שניתנה לבודק או למומחה או להתלותה לתקופה שיקבע, לאחר שתינתן לבודק או למומחה הזדמנות לטעון את טענותיו בכתב, אם מצא שהתקיימה אחת או יותר מן הנסיבות שנקבעו בסעיף קטן (א). בנוסף, מוצע לקבוע כי השר לא יבטל ולא יתלה הסמכה כאמור, אלא לאחר שדרש מהבודק או מהמומחה לקיים את התנאי או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו או לתקן את הטעון תיקון, הכול באופן ובמועד שהורה, והבודק או המומחה לא עשה כן. עוד מוצע לקבוע כי ביטול הסמכה כאמור או התלייתה יכול שיעשו ללא דרישה כאמור אם לא ניתן לקיים את התנאי או ההוראה שחדלו להתקיים או שהופרו.

סעיף 38 מוצע לקבוע כי דינם של בודקים ומומחים שהוסמכו לפי סעיף 34 יהיה כדין עובדי המדינה לעניין חיקוקים אלה: חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979; חוק העונשין, התשל"ז-1977- ההוראות הנוגעות לעובדי הציבור; חוק שירות הציבור (הגבלות לאחר פרישה), התשכ"ט-1969.

פרק ה' - אמצעי אכיפה מנהלית והתוספת הראשונה

סימן א': הטלת עיצום כספי

כללי בשנים האחרונות גובר השימוש במנגנוני אכיפה מינהליים, ובראשם הטלת עיצום כספי, ככלים חלופיים למשפט הפלילי. במשך שנים ארוכות נעשה שימוש באכיפה הפלילית גם להפרות של הוראות חוק רגולטוריות, שכן ההפרות הוגדרו כעבירות פליליות (המסווגות בעולם דיני העונשין כעבירות שהן mala prohibita, קרי: עבירות הסדר). עם השנים גברה התפיסה כי מנגנון של אכיפה מינהלית, קרי, הטלת סנקציות בידי רשות מינהלית ולא בידי בית משפט, מתאים יותר לטיפול בהפרות של הוראות חוק רגולטוריות.

יתרונה של האכיפה המינהלית, לעומת האכיפה הפלילית, טמון ביעילות הפעלתה, המאפשרת תגובה מהירה להפרה ומסייעת בכך להחזיר את המפוקח למשטר ציות. לכן, ההפרות שבשלחן מופעלת אכיפה מינהלית הן רק הפרות שקל, פשוט וברור להיווכח בקיומן נוכח מקצועיותו של הממונה, שהוא המאסדר של התחום והיכרותו את ההוראות המחייבות את הפועלים בתחום שעליו הוא אמון. הפרות אלה אינן מחייבות בירור עובדתי מורכב, ויתר על כן - אינן דורשות בירור של יסוד נפשי שאינו רלבנטי בהקשר של הוכחת הפרת ההוראות הרגולטוריות.

בנוסף, הטלת הסנקציה המינהלית - העיצום הכספי, שונה מהטלת הסנקציה הפלילית. הסנקציה

המינהלית היא סנקציה כספית בעוד שהסנקציה הפלילית יכולה להטיל גם מגבלות על החירות (דוגמת עונש מאסר). הסנקציה המינהלית אינה מלווה בקלון החברתי המלווה הרשעה בפלילים ואינה גוררת אחריה רישום פלילי.

לכן, מוצע לקבוע כי הפרה של חלק מהוראות החוק המוצע תגרור הפעלה של מנגנוני אכיפה מינהליים לרבות הטלה של עיצום כספי.

סעיף 39 מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה, שהינו עובד בכיר של המשרד שמינה לעניין זה שר הכלכלה, להטיל עיצום כספי על אדם אשר עשה מעשה המהווה הפרה של הוראה המנויה בתוספת הראשונה, בהתאם לסכומים המפורטים בתוספת זו לצד כל הוראה. בהפעלת סמכויותיו לפי פרק זה הממונה פועל באופן עצמאי לחלוטין ואינו כפוף לגורם מינהלי או פוליטי כלשהו.

תכליתה של הסנקציה המינהלית היא תכלית הרתעתית-מניעתית. היא מניחה כי ביצוע הפרות של עבירות הסדר נעשה מתוך שיקולים תועלתניים של המפר, שסבור, למשל, שאי קיום ההוראה עשוי לחסוך לו הוצאות. מסיבה זו גובה הסכום של העיצום הכספי נועד למנוע את התמריץ הכלכלי להפר את החוק, קרי לנטרל את קיומה של "ההפרה היעילה". עם זאת, גובה הסכום של העיצום הכספי צריך להיות מידתי ולא לסכן את המשך פעילותו הכלכלית של המפר, שכן מטרת הסנקציה המינהלית היא החזרת המפוקח למשטר ציות ולא לגרום בפועל להפסקת פעילותו.

על פי המוצע רשימה ההוראות שהפרתן תאפשר הטלת עיצום כספי על המפר מפורטת בתוספת הראשונה, לצד גובה העיצום שניתן להטיל בגין כל הפרה והפרה. ההוראות שמוצע לקבוע כי הפרתן תאפשר הטלת עיצום כספי הן:

(1) ביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אויר ללא רישיון כלל, בניגוד להוראות סעיף 3, וזאת אך ורק אם העבודה נעשתה בעד תמורה;

(2) ביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אויר במסגרת עיסוקו של המפר, מבלי שיש בידיו הרישיון המתאים לאותה מערכת קירור או מיזוג אויר או בניגוד לתנאי הרישיון שניתן לו, בניגוד להוראות סעיף 3; ההבחנה המוצעת בין ההפרה הראשונה – של ביצוע עבודה ללא רישיון כלל, לבין ההפרה השניה – של ביצוע עבודה ללא הרישיון המתאים או בניגוד לאחד מהתנאים שנקבעו במסגרת הרישיון – נעשתה על מנת לקבוע מדרג בגובה העיצום. זאת, מתוך תפיסה שביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג ללא רישיון כלל הוא חמור יותר ומייצר ככלל סיכון פוטנציאלי גדול יותר לציבור.

(3) פרסם עצמו כבעל רישיון כשאינו בידו רישיון כלל, או שפרסם עצמו כבעל רישיון בדרגה מסוימת כשאינו בידיו רישיון בדרגה זו, בניגוד להוראות סעיף 4;

(4) הפעלת אדם אחר בביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אויר בלי שיש לאותו אדם רישיון כלל, בניגוד להוראות סעיף 16.

(5) הפעלת אדם אחר בביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אויר בלי שיש לאותו אדם רישיון מהסוג המתאים לעבודה על אותה מערכת, בניגוד להוראות סעיף 16. גם בהקשר זה מוצע להבחין, לעניין גובה העיצום, בין הפעלת אדם שאינו מחזיק ברישיון כלל לבין הפעלת אדם שהרישיון שהוא מחזיק אינו מהסוג המתאים.

סכום הבסיס לחישוב העיצום הכספי הוא ממוצע הרווח מסוגים שונים של עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר השונות, ובהתאם לחומרת ההפרה והיקפה נקבע גובה העיצום הכספי הסופי ביחס לכל הפרה

סעיף 40 מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי אם הייתה לממונה תשתית ראייתית המעידה על יסוד סביר להניח כי אדם הפר הוראה מהוראות לפי חוק זה, כאמור בסעיף 39 ובתוספת הראשונה (להלן-המפר) ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי הוראות פרק מוצע זה, ימסור לו הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (להלן – הודעה על כוונת חיוב). מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את המעשה או המחדל המהווה את ההפרה, את סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלום, את זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 41 ואת שיעור התוספת על העיצום הכספי אם התקיימה הפרה נמשכת או חוזרת כאמור בהוראות סעיף 43.

סעיף 41 מוצע לקבוע כי מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי סעיף 40, רשאי לטעון את טענותיו בכתב, לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד ממסירת ההודעה על כוונת החיוב כאמור. כמו כן, הממונה יהיה רשאי להאריך את התקופה האמורה בתקופה נוספת שלא תעלה על 30 ימים, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

סעיף 42 מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי משטען המפר את טענותיו לפני הממונה לפי סעיף 41, יחליט הממונה, לאחר ששקל את כל הטענות שנטענו, אם להטיל על המפר עיצום כספי, ורשאי הוא להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 44. אם הממונה יחליט כי לא נתגלו עובדות חדשות הסותרות או משנות את התשתית הראשונית שעליה נסמך כי אכן בוצעה הפרה, יטיל על המפר עיצום כספי. סכום העיצום הכספי יהיה כפי שצוין בהודעה על כוונת חיוב, או בסכום מופחת, אם המפר הביא בפני הממונה עדות לקיום נסיבות שבשלן יכול הממונה להפעיל את סמכותו להפחית את סכום העיצום הכספי.

בסעיף קטן (ב) מוצע כי אם החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (להלן-דרישת תשלום). בדרישת התשלום יציין הממונה, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן והתקופה לתשלום, ואם החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל על המפר עיצום כספי- ימסור לו הודעה על כך. בסעיף קטן (ג) מוצע לקבוע את חובתו של הממונה לקבוע בדרישת התשלום או בהודעה את נימוקי החלטתו. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) כי אם לא ביקש המפר לטעון את טענותיו לפי סעיף 41, בתוך התקופה האמורה באותו סעיף או בתוך תקופה ארוכה יותר שנקבעה לפי אותו סעיף, יראו הודעה זו, בתום הימים האמורים, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

סעיף 43 חלק מההפרות הרגולטוריות הן הפרות נמשכות לפי טבען. מוצע לקבוע הוראות בדבר הפרה נמשכת או חוזרת. בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי בהפרה נמשכת יתווסף על העיצום הכספי החלק החמישים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי בהפרה חוזרת יתווסף על העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשלה אילו הייתה הפרה ראשונה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור. לעניין סעיף זה מוצע להגדיר "הפרה חוזרת" כהפרת הוראה מהוראות כאמור בסעיף 39 ובתוספת הראשונה, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע. ההפרה החוזרת מבטאת את הסלמת האמצעי הננקט ביחס למפר רצידיביסט.

סעיף 44 מאחר שההסדר המוצע מסמך את הממונה להטיל עיצום כספי בסכום קבוע, נדרשת הסמכה של הממונה להטיל עיצום כספי בסכום נמוך מזה הקבוע בחוק. הסמכה כזו קבועה בצורה מפורשת בסעיף

על כן, מוצע לקבוע כי הממונה לא יהיה רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסעיף 37 ובתוספת הראשונה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב) המוצע. לפי סעיף קטן (ב) המוצע, השר, בהסכמת שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות מקרים, נסיבות ושיקולים שבהתקיימם יפחית הממונה את העיצום הכספי בשיעורים הקבועים לצידם (להלן - תקנות ההפחתה) ביחס לסכומים הקבועים בסעיף 39 ובתוספת הראשונה.

סעיף 45 מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 42(ד) – ביום מסירת ההודעה על כוונת חיוב. עוד מוצע לקבוע, כי אם הוגשה עתירה לבית המשפט לפי סעיף 54 ועוכב תשלומו של העיצום הכספי לפי אותו סעיף, יהיה סכום העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום ההחלטה בעתירה. בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי סכום העיצום הכספי יעודכן ב-1 בינואר בכל שנה (להלן - יום העדכון), בהתאם לשיעור עליית המדד הידוע ביום העדכון לעומת המדד שהיה ידוע ביום ה-1 בינואר של השנה הקודמת. עוד מוצע לקבוע כי הסכום האמור יעוגל לסכום הקרוב שהוא מכפלה של 10 ₪. לעניין זה, "מדד" מוגדר כמדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. בנוסף, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי הודעה על סכום העיצום הכספי המעודכן לפי סעיף קטן (ב) תפורסם ברשומות.

סעיף 46 מוצע לקבוע כי העיצום הכספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 40.

סעיף 47 מוצע לקבוע כי אם לא שולם העיצום הכספי במועד, ייוספו עליו, לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, עד לתשלומו.

סעיף 48 מוצע להסמיך את הממונה להחליט על פריסת התשלום של העיצום הכספי לבקשתו של מפר. יובהר כי סמכות זו נתונה לממונה כל עוד לא חלף מועד התשלום. לאחר שחלף מועד התשלום, החוב עובר לגבייה במרכז לגביית קנסות ויחול חוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (להלן – חוק המרכז לגביית קנסות). כמו כן במידה שלא שילם המפר את אחד התשלומים במועדו יראו את החלטת הממונה על פריסת התשלום כאמור בסעיף קטן (א) כבטלה, יתרת החוב תעמוד לפירעון מידי ויחולו הוראות סעיף 47.

סעיף 49 מוצע לקבוע כי עיצום כספי ייגבה לאוצר המדינה, ועל גבייתו יחול חוק המרכז לגביית קנסות.

סימן ב': התראה מינהלית

סעיף 50 בסעיף זה מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) את סמכותו של הממונה להמציא לאדם שהפר את הוראות סעיף 39 והתוספת הראשונה התראה מינהלית, במקום הודעה על כוונת חיוב לפי סעיף 40. התראה מינהלית היא כלי אכיפה המקל עם המפר, ומחליף במקרים מסוימים, הטלה של עיצום כספי. ההתראה המינהלית מאפשרת למפר הזדמנות לתקן את ההפרה, ללא תשלום העיצום הכספי. זאת, למרות שהתשתית העובדתית שלפני הממונה מעידה כי הייתה הפרה של הוראות החוק. מנקודת מבטו של הממונה, מנגנון ההתראה מאפשר לו להבהיר את דרישותיו למי שנתון לפיקוחו, בטרם יטיל עליהם עיצום כספי. ההנחה בבסיס הויתור על הטלת עיצום כספי היא שהוראות הרגולציה אינן בהירות דיין או שהרגולציה מחייבת תקופת התארגנות מבחינת המפוקחים שבמהלכה יהיה להם קושי לקיים את

דרישותיה. ההתראה המינהלית מאפשרת להבהיר גם למפר וגם לציבור המפוקחים הרחב, כי ההתנהגות שבשלה נשלחה ההתראה היא הפרה של הוראות החוק.

בנוסף מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי בהתראה המינהלית שימציא למפר על הממונה לציין מהו המעשה המהווה את ההפרה ומועד ביצוע ההפרה, וכן כי עליו לבקשו בהתראה להפסיק את ההפרה ולציין כי אם ימשיך בבהפרה או יחזור עליה הוא יהיה צפוי לעיצום כספי בשל הפרה נמשכת או חוזרת וכן לציין את זכותו של המפר לבקש את ביטול ההתראה לפי סעיף 51.

סעיף 51 מפוקח שנמסרה לו התראה מינהלית, יכול לתקוף את החלטת הממונה בשתי דרכים. האחת היא הגשת בקשה לביטול ההתראה, מאחת העילות המנויות בסעיף 51. השניה היא הגשת עתירה לבית משפט השלום. אם המפר לא ביקש את ביטול ההתראה או לא הגיש עתירה לבית המשפט (או הגיש עתירה ובית המשפט דחה את עתירתו), רואים את המפר כמי שביצע את ההפרה. בעת ביצוע הפרה נוספת (שבשלה יוטל עיצום כספי מוגבר), מנוע המפר מלטעון כי לא ביצע את ההפרה הראשונה. תחימת אפשרות העלאת הטענות לשלב משלוח ההתראה בלבד נועדה ליצור סופיות להליכים, וכן ודאות ומתן תוקף להתראה כזו שאמורה להניע את המפר לציית לחוק.

מוצע לקבוע כי התראה מינהלית שהוציא הממונה למפר לפי הוראת סעיף 50 תהיה ניתנת לביטול, לבקשת המפר בתוך 30 ימים, אם המפר לא ביצע את ההפרה או שהמעשה המתואר בהתראה אינו מהווה הפרה. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי החלטת הממונה בבקשה לביטול התראה מינהלית תינתן למפר בכתב בצירוף נימוקים.

סעיף 52 במקרה שבו המפר ממשיך לבצע אחת או יותר מהפרות שנקבעו בסעיף 39 ובתוספת הראשונה לאחר שמסר לו הממונה גם התראה מינהלית, מוצע לקבוע לעניין זה את סמכותו של הממונה למסור לו דרישת תשלום נוספת בשל הפרה נמשכת כקבוע בסעיף 43 ולמפר תהיה זכות הטיעון בפני הממונה לעניין סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 40 בשינויים המחויבים. לעניין זה יובהר כי מכיוון שבהתראה מינהלית מוותר הממונה, כאמור לעיל, על העיצום הכספי בשל ההפרה, סכום העיצום הכספי שיוטל במקרה זה הוא בשל הימשכות ההפרה, ואינו כולל את סכום העיצום הכספי בשל ההפרה הראשונה שבשלה ניתנה ההתראה.

סימן ג': הוראות שונות

סעיף 53 לעיתים מעשה אחד של המפר יכול להוות הפרה של מספר הוראות לפי חוק זה או להוות הפרה לפי חוק זה ולפי חוק אחר שגם בשל הפרתה ניתן להטיל עיצום כספי. לכן, מוצע לקבוע במפורש כי על מעשה אחד המהווה כמה הפרות של הוראות לפי חוק זה המנויות בתוספת הראשונה או של הוראה מההוראות לפי חוק אחר, לא יוטל יותר מעיצום כספי אחד. הוראה זו מגלמת את המחויבות של הרשות המינהלית שלא להטיל סנקציות במידה העולה על הנדרש. כך, במידה שהמפר קיבל מהממונה הודעה על כוונת חיוב לגבי מעשה שבשלו שילם כבר עיצום כספי, יוכל לטעון במסגרת זכות הטיעון כי אין להטיל עליו עיצום כספי נוסף מכוח הוראה זו.

סעיף 54 מוצע לקבוע את הדרך לערער על החלטה סופית של הממונה בנוגע לדרישת תשלום לפי הוראת סעיף 42(ב) או המצאת התראה מינהלית לפי סעיף 50 ובכלל זה החלטה סופית של הממונה לפי פרק ה' בדבר אמצעי אכיפה מינהלית. לפיכך, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי על החלטה של הממונה ניתן יהיה

להגיש עתירה לבית משפט השלום שבו יושב נשיא בית המשפט השלום, בתוך 45 ימים מיום שנמסרה למפר ההחלטה. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ב) כי אין בהגשת עתירה לפי סעיף זה כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך הממונה או אם בית המשפט הורה אחרת. כמו כן, מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) כי אם החליט בית המשפט לקבל את העתירה שהוגשה לפי סעיף זה, לאחר ששולם העיצום הכספי, והורה על החזרת סכום העיצום הכספי ששולם או על הפחתת העיצום הכספי, יוחזר סכום העיצום הכספי ששולם או כל חלק ממנו אשר הופחת, לפי העניין, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומם עד יום החזרתו.

סעיף 55 כדי להגביר את מודעות הציבור להפרות שבשלהן הטיל הממונה עיצום כספי, מוצע לקבוע בסעיף קטן (א) כי אם הוטל עיצום כספי על מפר לפי הוראות פרק זה, יהיה רשאי הממונה לפרסם באתר האינטרנט של המשרד את דבר הטלת העיצום הכספי, מהות ההפרה, סכומו של העיצום הכספי, ואם הופחת – את נסיבות ההפחתה, וכן פרטים בדבר המפר, ושמו של המפר רק אם הוא תאגיד. בנוסף, מוצע לקבוע את סמכותו של הממונה לפרסם גם את דבר הגשת עתירה על מסירת דרישת תשלום שמסר הממונה למפר וכן את תוצאותיו. עוד מוצע לקבוע בסעיף קטן (ג) את סמכותו של הממונה לפרסם את שמו של יחיד שעליו הוטל עיצום כספי אם סבר כי הדבר נחוץ לצורך אזהרת הציבור, וזאת כדי לאפשר לו להגן על שלומם של מזמיני העבודה. בנוסף מוצע לקבוע בסעיף קטן (ד) את חובתו של הממונה שלא לפרסם פרטים שהם בגדר מידע שרשות ציבורית מנועה מלמסור לפי סעיף 9(א) לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק חופש המידע), ולאפשר לו שלא לפרסם פרטים לפי סעיף זה שהם בגדר מידע שרשות ציבורית אינה חייבת למסור לפי סעיף 9(ב) לחוק חופש המידע. זאת, כדי לאזן בין חופש העיסוק לבין שמירה על שלום הציבור באמצעות פרסום דבר הטלת העיצום הכספי על מפר.

סעיף 56 מוצע להסמיך את השר, בהסכמת שר המשפטים, לשנות, בצו את התוספת הראשונה שבה קבועות ההפרות וסכומי העיצום הכספי שניתן להטיל בשלהן, ובלבד שסכום העיצום הכספי שייקבע בטור ב' לתוספת הראשונה לא יעלה על 40,000 שקלים חדשים לגבי מפר שהוא יחיד, ואם המפר הוא תאגיד – על 80,000 שקלים חדשים. זאת בהתאם לעיקרון המנחה שאת גובה העיצום, או לכל הפחות גובה העיצום המרבי, יש לקבוע בחקיקה ראשית.

פרק ו': שונות

סעיף 57 מוצע להקנות לשר סמכות להתקין תקנות הקובעות אגרות לעניין חוק זה, לרבות אגרות בעד השתתפות בתכנית הכשרה או השתלמות, בקשה לקבלת רישיון או חידושו, בקשה לרישיון זמני של מומחה זר וכן גובה האגרות, דרך תשלומן ודרך עדכון.

סעיף 58 מוצע להקנות לשר סמכות להתקין תקנות, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, שבהן ייכללו הוראות שונות הנוגעות לאופן ביצוע החוק, ובכלל זה בעניינים אלה:

- (1) פעולות במערכת קירור או מיזוג אוויר שהן מסוג הפעולות המנויות בהגדרה "עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר", שביצוען טעון רישיון לפי סעיף 3.
- (2) דרישות הכשרה לשם קבלת רישיון, ובכלל זה השתתפות בהשתלמויות ועמידה בבחינות ממשלתיות, ורשאי השר לקבוע תנאים להכרה בהכשרה כאמור, ההיקף הנדרש של שעות ההכשרה

ותוכנה ותנאי הזכאות להשתתפות בהכשרה, וכן רשאי הוא לקבוע סוגים שונים של הכשרות לסוגי רישיונות שונים, לבעלי ניסיון קודם בביצוע עבודות מערכות קירור או מיזוג אוויר או לבעלי הכשרה קודמת בביצוע עבודות כאמור;

(3) הכרה והשתתפות בהשתלמויות לבעל רישיון לפי סעיף 15;

תנאים לשמש בודקים או מומחים לשם הסתייעות בהם לפי הוראות סעיף 32, ובכלל זה תנאים לעניין השכלה, ניסיון מקצועי, התמחות והכשרה; תקנות לפי פסקה זו ייקבעו לאחר התייעצות עם השר הנוגע בדבר בהתאם לתחומי עיסוקם של הבודקים או המומחים.

סעיף 59 מוצע לקבוע כי זכות הערעור של הנפגע מהחלטת הרשם תהיה בפני בית המשפט לעניינים מינהליים. זאת, באמצעות תיקון עקיף של התוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000.

סעיף 60 והתוספת השניה בסעיף קטן (א) מוצע לקבוע כי תחילתו של חוק זה, לעניין ביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר הפועלת באמצעות קרר שהוא מסוג הגזים הדליקים המנויים בתוספת השנייה, יהיה במועד שיקבע השר בצו, בהתאם למועד כניסתו לתוקף של תקנות שיותקנו לפי סעיף (1)58 ובהן יפורטו הפעולות שהן טעונות רישיון לפי החוק המוצע. זאת, למעט פרק ה' שעניינו עיצומים כספיים בסעיף קטן (ב) מוצע לקבוע כי תחילתו של חוק זה לעניין ביצוע עבודה במערכת קירור או מיזוג אוויר הפועלת באמצעות קרר שאינו כאמור בסעיף קטן (א), וכן תחילתו של פרק ה', שנה מיום התחילה.

ההסדר המוצע בסעיף זה יאפשר תקופת התארגנות בת שנה שמהלכה ניתן יהיה לבצע עבודות במערכת קירור או מיזוג אוויר ללא רישיון, למעט אם העבודות מבוצעות במערכות קירור או מיזוג אוויר הפועלות באמצעות קרר מהסוגים המנויים בתוספת השנייה. קררים אלו הם קררים דליקים ומסוכנים, ועל כן, על ביצוע עבודות במערכות קירור או מיזוג אוויר הכוללות קררים אלו תוטל חובת רישיון מיום תחילת החוק. עם זאת מובהר כי הטלה של עיצומים כספיים תיעשה רק לאחר שנה מיום התחילה, כאשר החוק יחול במלואו ותתבטל ההבחנה בין סוגי הקררים. השר באישור ועדת העבודה הרווחה והבריאות של הכנסת, רשאי בצו לשנות את התוספת.